…ҮДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

45-дахи жэлээ гарана.

…УРЯАД ҮНЭН

№ 97 (11695)

1968 оной апрелиин 24, среда

сэн 2 мүнгэн

…Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

…РЕЙДОВЭ ШАЛГАЛТА

…Н, ҮТЭГЖҮҮЛГЭ …РГАСЫН ХАНИ

…ОЙ мундарганууд …ан саһан, мүльһэн …гинижа байгаашье … соо хаа хаанагүй … болонхой. Ханаа…ар булангиртай ха…. Эдэ үдэрнүүдтэ …ршье хүлгөөтэй, …бо. һаяшаг Саяа…екци, партком болон … комитедэй үүсхэ…эрэ хэгдэжэ байһан …гдаа. Луговодууд …, өөһэд өөһэдын …алые хараһан, дүй …өөрэлдэһэн байна. …абаадагшад түрүүн …, луговод Д. Сотни…шалан дээрэ бүлүүр … гаргагдажа байһые …ашалан Эрхүү гол …, уһалхада хүшэр, …инь һөөргөө гол … һанадаг. Илан…эһэй хүсэд гэдээ… бүлүүр станциин … уһан доошоо шэн…шалан руу һөөргөө … Тиимэһээ луговод … тэрэ сабшалан дээ…, хоорондонь 10—… адхаа. Тэрэнэйнь … тээшээ урданагүй, …лтануудта тороно, …руулна ха юм.

…аһаа урдань гек…үбһэн абтадаг һэн. …үтэгжүүлһэн, уһал… га бүриһөө 16 … Харин мүнөө жэлдэ …ер үбһэ абаха бай…үхэр Сотниковтой … пенсионер үбгэн …элэнэ.

…гэжэ газарта 150 …рэ луговод Ендон … байна. Эндэнь уһан … руу урдадаг … хадын саһанай … уһаар элбэг бай…ашадаг. Тиимэһээ … Аюшеев отделе…эгшэд, мэргэжэл… Могай гол дээрэ …рэм тогтоожо, ха…эр газараа һайса …ээ.

…эрээ 1400 тонно …оошье ехээр гарга…элоһоо зөөнэбди. …дэмни тракторы…рид абаад һаатуу - … Аюшеев хэлэнэ. … хабаадагшад … луговод Сырен Дор… ажалтай танилсаа. … үргэн ехэ сабшалан …агар олон обоонууд

…ри нэгэл газартаа …. Нэгэ дахин һайса …алаш, хоёр-гурбан … үгэдэг юм. Урга… һанахада, 3-4 … дахин шэбхэ гар…овод Сырен Гомбо…

… шэбхээ хэзээ та…ругдаба.

… уһалаад. хүрьһэ…эбтээд байхада, ан…ар шэбхээ тараа…жа, хүндэ баллуураар хүрьһэ руунь оротор нидхэрүүлхэб. Иигэжэ үтэгжүүлхэдэмни гектарай 30 центнер үбһэн гарадаг юм,— гэнэ луговод.

Энэ сабшалан урдань ёһоор ургадаггүй байһан. Юуб гэхэдэ, уһалагдадаггүй, уһан эндэ хүрэжэ ерэхэгүй гэжэ тоологдодог байгаа. Тиигээшье һаань, Сырен Доржиевич энэ сабшалан даажа абаһаар уһанай ябахаар газарыень айхабтар наринаар хэмжэжэ, хаража, 12 километр утатай ханааб татуулһан юм. Тэрэнь оло дахин годиржо, хада өөдэ нилээд дээрэ гарана. Тиигэжэ тон ехэ хүдэлмэри хэһэнэйнь ашаар мүнөө тэрэ дээрэ газарай сабшалан уһаар хангагдаад, жэл бүри элбэг баян ургаса үгэнэ, һайншье шанартай үбһэн абтана.

Гэбэшье энэ совхозой отделени бүхэндэ сабшалангай ургаса дээшэлүүлхын тула булта иигэжэ оролдоно гэхын аргагүй. Захатын отделениин луговод Александр Пермяковой даадаг сабшалан дээрэ ябахада, тэндэнь шэбхэ тон бага, жэжэхэн обтоб обоохойнууд лэ харагдана. Бүхы сабшалан дээрэнь оройдоол 500 тонно шэбхэ гаргагдаа нэрэтэй. Тэрэнэйшье ехэнхинь һолоомо. Иимэ бага, муу шанартай шэбхэһээнь юун өөдэтэй үрэ гарахаб даа.

— Намайе январь соо луговод болгожо табяа юм. Тиигээд нэгэ трактор, мүн хоёр эхэнэрые хүдэлмэришэдөөр үгөө һэн. Нэгэ тракторта бидэ гурбан хүн улаан гараараа юу хэжэ бирахабибди. Мэдээжэ ха юм. Гадна сабшалан дээрээ шэбхэ гаргаха туха сүлөөемнишье үгөөгүй. Отделениин эрхилэгшэ «үбһэ, һолоомо шэрэ, харгаабха зөө» гээд лэ ондоо ажалда ябуулдаг байгаа,— гэжэ луговод А. Пермяков урмагүйшэг байна.

Энэ отделенидэ сабшалан һайжаруулха талаар нилээд ехэ хүдэлмэри хэхэ шухала болонхой. Халин-Гэрхон гэжэ газарта урдань үбһэ ногоон элбэгээр ургадаг бэлэй. Харин мүнөө тэрэнь хаягдашоод, мүртэй ургаса гарахаяа болёо.

— Манай отделенидэ үхэр мал бүри июнь гаратар сабшалан дээрэ ябадаг. Энээнһээ болоод, ногоониинь мууса ургана. Хэрбээ сабшалангаа хорёолжо абаагүй сагтаа үбһэтэй байхагүйбди. Теэд һүргаар бэлдүүлхэ тухай отделениин хүтэлбэрилэгшэд һанаагаа табинагүй,— гэжэ луговод гомдоно.

Луговодуул хоорондоо ябалсан, өөһэд өөһэдынгөө хэжэ байһан ажалые шалгалсажа, дүй дүршэлые андалдалсажа байхадаа алишье талаараа туһатай гэжэ тэдэнэр булта хэлэнэ. Элирүүлэгдэһэн дутуу дундануудые усадхаха хэмжээ байра дээрэнь абаха арга олгоно.

Совхозой табан луговодто 1000 гаран га сабшалан даалгагданхай. Тиихэдэ 2 мянга үлүүтэй га газарынь малай фермэ, гүүртэнүүдтэ даалгагдаһан нэрэтэйшье һаа, үшөө бодото эзэтэй болоогүй байна. Тиимэһээ тусхай оньһожоруулагдаһан отряд түргэн эмхидхэжэ, сабшалан һайжаруулха хүдэлмэри үргэн дэлисэтэйгээр ябуулха саг ерээ.

А. ТУЛУЕВ.

Түнхэнэй аймаг.

МАРТ 15 — МАЙ 15

САБШАЛАН, БЭЛШЭЭРИ ҺАЙЖАРУУЛХА ХОЁР ҺАРА

САБШАЛАН ДЭЭРЭ—УҺАН

Нарихан ханаабые хажуу тээшэнь хүрзөөр һэтэлхэдэнь, харьяласа урдажа байһан уһанай зариманиинь хажуу тээшээ таража, талаар тарашана. Тэрэнэйнгээ баһал нэгэ зүг руугаа урдаһаар урдашахагүйнь тула хүрзэтэй хүнүүд багахан ханааб, хаалтануудые хэжэ, уһаяа иишэ тиишэнь залана, жэгдээр тараан урадхуулна.

Мүнөө Тарбагатайн «Дружба» колхозой луговод Ермил Яковлевич Чебунинай даадаг звеногойхид ажахы соогоо эгээн түрүүлэн газараа уһалжа эхилбэ.

Энэ звенодо бүхыдөө 280 гектар сабшалан даалгагданхай. Эндэ дүрбэн хүн хүдэлнэ. Ермил Чебунинтай хамта дүршэлтэй луговодууд Иван Федотов, Лазарь Чебунин, Яков Деевич Чебунин (звеное даагшын эсэгэ) ажалладаг юм. Бултадаа эбтэй эетэй, үнэн шударгы, оролдосотой хүнүүд. Энэ звеногойхид жэл бүри үбһэ ногооной үндэр баян ургаса ургуулдаг. Нёдондо тэдэнэр даажа байһан бүхы 280 га сабшалан дээрэһээ гектарай 27,3 центнер үбһэ абаа һэн. Зарим газарһаань бүришье ехэ, гектарай 40 центнер ургаса гараа.

Мүнөө тэдэнэр сабшалан дээрээ баһал ехэ хүдэлмэри хэжэ байна. Үнгэрэгшэ үбэлдөө, хабартаа тэндээ 800 тонно шэбхэ гаргаа. Уһалуурнин һубаг ханаабуудые эртэнһээ заһаһан, һэльбэһэн, түрүүшын һайрам ондоо тээшэнь табингүй хуу сабшалан руугаа залаһан байна.

— Газараа шадаал һаа эртэ уһалхада һайн гэжэ һанагшабди. Юуб гэхэдэ, хабар эртэ Тарбагатай горхоной уһан элбэг байна. Хэрбээ хожомдоо һаа, аяар 280 га сабшалангаа хоёр-гурба дахин уһалжа урдихагүй ха юмбибди,— гэжэ звеное даагша Е. Я. Чебунин хэлэнэ.

Үсөөхэн хоног соо 200 шахуу гектар сабшалан дээрэ уһа гаргаа. Мүн зарим газартань үбэлдөө тошон халяагдаа һэн. Тиигэжэ бүхы сабшалан дээрэнь түрүүшын уһалалга хэгдэв.

— Хабар лэ газарай хүрьһэ һайса дэбтээжэ, шииг нойтоор баян болгожо шадаал һаа, ган гасуурһаа айлтагүй, ногооншье гарахал гээшэ,— гэжэ эндэхи үниинэй луговод Л. К. Чебунин хөөрэнэ.

Зураг дээрэ: звеногойхид газараа уһалжа байна.

А. НАГАСЛАЕВ.

Улаан-Үдын аймаг.

РСФСР-ЭЙ ХҮДӨӨ АЖАХЫН МИНИСТР—БУРЯАД ОРОНДО

Апрелиин 20-һоо 23 хүрэтэр республикын колхоз, совхозуудаар РСФСР-эй хүдөө ажахын министр Л. Я. Флорентьев ябаа. Апрелиин 20-до министр Кабанскын совхоздо хүрэжэ, тэндэхи һаалиин болон нугаһадай фермэнүүдые, совхозой инкубатор хараа. Кабанскын совхоз Россин Федераци дотор нугаһа үсхэбэрилдэг томохон ажахы юм. Эндэ ябахадаа нүхэр Флорентьев нугаһадай фермын ажал оньһожоруулха асуудал совхоз дотор һулаар шиидхэгдэнэ гэжэ ажаглаа.

Апрелиин 21-дэ нүхэр Флорентьев Сэлэнгын, Зэдын аймагуудай ажахынуудта хүрэбэ. Сэлэнгын совхоздо нуга сабшалан һайжаруулжа байһан хүдэлмэри хараа. Тиихэдээ оньһожоруулагдамал лугомелиоративна отряд эмхидхэхэ талаар совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй үүсхэлые министр дэмжээ.

Һүүлээрнь РСФСР-эй хүдөө ажахын министр Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой эхэ хонидой отарада хүрэһэн байна. Хонидые зуһаг болгожо хурьгалуулхадаа, 100 хонин бүриһөө 103 хурьга абаһан хонишодой ажалай дүнгүүдые һайшааба. Колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэй, мэргэжэлтэдтэй хөөрэлдэхэдөө һүрэг соогоо зуһаг хонидые, эрьенүүдые олошоруулха тухай министр һанамжаяа хэлээ. Л. Я. Флорентьевэй һанаашаар—энэнь хонин ажал хүгжөөхэ найдамтай зам болоно.

Министр колхозой экономикотой тодорхойгоор танилсажа, мүн колхоз дотор үйлэдбэриин болон культурно-ажаһуудалай барилгануудай үргэн далайсатайгаар ябуулагдажа байһые тэмдэглээ.

Удаань Зэдын аймагай «Коммунизм» колхоздо тогтожо, тэрэ һаалиин мал хараад, хонишодой бригадануудта хүрөө. Министр саашаа Борьёогой совхоздо хүрэжэ, үүлтэртэ хусануудые түлжүүлжэ байһан хүдэлмэритэй танилсаа.

Апрелиин 22-то РСФСР-эй хүдөө ажахын министр Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахыда, «Байкал» племхоздо, Сотниковой шубуунай фабрикада хүрэһэн байна.

Үдын хойто тээ министр республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзажа хөөрэлдөө.

ТАРИЛГАДА—ЭРХИМ СОРТЫН ҮРЭҺЭН

Хүдөө ажахын ургамалнууд гансашье үрэжэлтэй газарта таригдахадаа ургаса һайнтай байдаг бэшэ, харин үрэһэнэй шанарые, тэрэнэй сортые харалсаха шухала. Һүүлшын үедэ манай республикын ажахынүүд нютаг бүхэндөө тааража ургадаг эрхим сортын үрэһэ хүрэнгэ хэрэглэдэг болонхой. Энэ хадаа ороһо тарянай ургасые нилээд дээшэлүүлхэ арга олгоно.

Мүнөө хабарай тарилга эхилхэеэ байна. Энэ шухала хүдэлмэриин урда тээ юун һануулагдаха байнаб гэбэл тарилгын үедэ илангаяа колхоз, совхозууд гансал сортовой үрэһэ хэрэглэхэ ёһотой. Манай Буряадай республикада «Онохойн-4», «Скала», «Восток» сортын шэниисэ олонхи аймагуудта таригдана. 1967 ондо шэниисэ таригдаһан бүхы газарай 78 процентыень «Онохойн-4» сорт эзэлһэн байгаа. Энэ сорт хадаа эгээл һайн шанартай, дунда зэргын болзорто эдеэшэнтэдэг, ургасаар эрхим гэжэ тоологдоно. Энээнһээ гадна, тус сортын шэниисэ ган гасууртай жэлдэ һайн ургаса үгэдэг шэнжэтэй юм. Уһалагдаһан газарта бүришье ехэ ургаса үгэнэ. Жэшээлхэдэ, Бэшүүрэй сорт туршалгын участогто тарилгын урда тээ уһалагдахадаа, тиимэ сортын шэниисэ гектар бүриин 2—3 центнерээр ехэ ургасатай байгаа. Мүн үтэгжүүлэгдэһэн тарялангда илангаяа минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэхэдэ, «Онохойн-4» сортын шэниисэһээ гектарай 7—9,5 центнерээр ехэ ургаса абтана.

Теэд энэ сортын нэгэ дутагдалтай талань гэхэдэ, эдеэшэнтэһэн хойноо удаан саг байдаггүй, айража гээгдэлдэ ородог. Зүгөөр саг соонь амяарлан хуряалга хэхэдэ, гээлтэ хоролто багатайгаар абтадаг. «Онохойн-4» сортын шэниисэ томо ороһотой. Тиимэһээ тэрэниие татаад, хилээмэ барихада амтатай болодог. Энэ сортын шэниисэ Бүхэсоюзна список соо оруулагдаад, эгээл үнэ сэн ехэтэй ороһоной тоодо тоологдоно.

«Скала» сортын шэниисэ Түнхэнэй, Кабанскын, Прибайкалиин аймагуудта, мүн Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй, Улаан-Үдын аймагуудай уһалагдадаг газарта таригдана. Энэ сорт хадаа шииг нойто ехэтэй газарта угаа тааража ургадаг юм. 1967 ондо Кабанскын сортучастогта туршалга хэхэдэ, дунда зэргээр гектар бүриһөө 37,4 центнер ургаса хуряагдаһан гэхэ гү, али «Онохойн-4» сортһоо зааханшье дутуугүй байгаа. Тус сортын шэниисэ «Онохойн-4» сортдо орходоо 5—6 үдэрөөр урид эдеэшэнтэнэ. Ургамалайнь эшэнүүд бүдүүн, тиимэһээ ургажа байһан шэниисэ бэлэхэнээр газарта унадаггүй юм. Энэ шэниисэ шанартай һайн сортнуудай тоодо орожо, 10 процент дээгүүр сэнгээр гүрэндэ худалдагдана.

Республикымнай Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй, Улаан-Үдын, Сэлэнгын, Хяагтын, Зэдын, Захаамინай, Хэжэнгын, Хориин, Загарайн аймагуудта 1967 ондо «Восток» сортын шэниисэ таригдаа. Энэ хадаа СССР-эй Наукануудай академиин главна ботаническа саадта бии болгогдоһон. Манай эндэ нёдондо асарагдажа, 1100 гектарта таригдаа. Ган гасуурта һайнаар ургадаг «Онохойн-4» сортдо орходоо 5—6 үдэрөөр урид эдеэшэнтэдэг, айража унадаггүй, шанартай хилээмэн болодог сорт юм. Гадна манай Буряадай тарялан дээрэ оронойнмнай селекционно хүдэлмэриин дээжэнүүд —«саратовская-36» болон «29» сортнуудай шэниисэ түрүүшынхеэ мүнөө жэлдэ таригдахань. Тэрэниие паар дээрэ тарихада таарадаг.

Мүн Красноярска научно-шэнжэлэлгын институтда бии болгогдоһон «Ракетэ» сортын шэниисэ 1967 ондо Бэшүүрэй сортучастогта таригдажа, гектар бүриһөө 30 центнер ургаса абтаа. Тэрэ «Онохойн-4» сортһоо га бүриин 4—7 центнерээр ехэ ургасатай байна. Тус сортын шэниисэ колхоз, совхозуудта горитой таригдадаг болохоор хараалагдана.

Теэд шэниисэһээ ондоо тарянай хүрэнгын үрэһэн республикымнай ажахынуудта хангалтагүйгөөр бэлэдхэгдэнэ гэлтэй. Жэшээлхэдэ, 1967 ондо аймагуудта тааража ургадаг, шэлэгдэмэл сортын ешмээнэй үрэһэн оройдоол 46 процентнь болоһон байгаа. Энэ хадаа манай республикада бүхы таригдадаг ешмээнэй хахад хубиньшье аймагуудта таарахаар шэлэгдээгүй байһаниинь харуулна. Олонхи ажахынууд сортовой үрэһөөр тарилга хэхын оронд юрын үрэһэ хэрэглэнэ. Тиигэбэшье мүнөө жэлдэ түрүүшынхеэ «Неполегающий» сортын ешмээн бүхы зононуудта таригдажа, нютагжуулагдахаар хараалагдана. Энээн тушаа мэргэжэлтэд онсо анхарха зэргэтэй.

«Неполегающий» сортын ешмээн Тулунай селекционно станцида бии болгогдоһон. Баян ургасатай, бэлэхэнээр унажа хэбтэдэггүй, томо ороһотой, «червонец» сортдо орходоо 3—5 үдэрөөр эртэ эдеэшэнтэдэг юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ тэрэ Бэшүүрэй сортучастогта таригдажа, га бүриһөө 34 центнер гэхэ гү, али «червонецһоо» 3 центнерээр ехэ ургаса хуряагдаа. Яруунын сортучастогта гектарай 30 центнер ургаса абтаһан байна.

Нютагуудта тааража ургадаг эрхим сортын обёос баһал багаар таригдана. Мүнөө үедэ «Хибины-2» сортын обёос хаа хаанагүй ургэнөөр таригдаха аргатай. Энэ хадаа богонихон болзорто эдеэшэнтэдэг юм. Мүн «Укосный-550» сортын обёосые зеленко болгохын тула тарихада һайн байһаниинь харагдаа. Тэрэ үндэрөөр ургадаг, шанар һайнтай. Баргажанай сортучасттогта тарихада, гектар бүриһөө 224 центнер ногоон һолоомо хуряагдаа. Энэнь «Золотая дождь» сортын обёосто орходоо 75 центнерээр ехэ ургасатай байба.

Гэбэшье горохой үрэһэн тухай хэлэгдэхээр. Манай республикада тааража ургадаг «Торсдак» сортын горох оройдоол 23 процент таригдана. Тэрэ хадаа ургасаар һайн сорт юм. Белок ехэтэй. Мүн «Уладовский-298» сортын горох шанартай дээрэ тоологдодог. Кабанскын сортучастогта тэрэниие тарихада, гектар бүриһөө 18 центнер ургаса хуряагдаһан байха юм.

Эрхим һайн сортын үрэһэ хэрэглэжэ шадабал, республикымнай колхоз, совхозууд ойрын жэлнүүдтэ ороһо тарянай ургасые нилээд дээшэлүүлхэ аргатай.

А. ЛИТВИНА,
хүдөө ажахын ургамануудай сортнуудые туршаха гүрэнэй комиссиин инспектор.

СОШОРДОМО ДОХЁО

БУЛТАНАЙ АНХАРХА ХЭРЭГ

Нийтын адууһа малай тоо толгой олошоруулха, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхэ шухала хэрэгтэ баян бардам үбһэ тэжээлэй шиидхэхы удха шанартай байһаниинь мэдээжэ. Иимэд дээрэһээнь КПСС-эй Ахын райкомой бюро болон ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдком республика дотор сабшалан, бэлшээри һайжаруулха габшагай хоёр һарын соносхогдоод байхада, луговодуудай хэхэ ажал хүдэлмэри хараалһан байна. Энэ хугасаада колхозуудай сабшалан дээрэ наг шэбхэ элбэгээр гаргагдаха, сабшалан, бэлшээри хүсэд һайнаар уһалагдаха, яһалхан ехэ газар һөөг бургааһанһаа, модо шулуунһаа сэбэрлэгдэхэ юм.

Эдэ бүхы асуудалнууд Орлигой, Соподой болон Баруун-Голой сомоной Соведүүдэй сессинүүд дээрэ харагдаһан байна. Депутадууд нийтын адууһа малые бардам хүрэхэ тэжээлээр хангаха асуудалда ехэл анхаралтайгаар хандаа. Тэдэнэр энэ хэрэгтэ бии байгаа дутуу дундануудые элирүүлһэн байна. Сэхыень хэлэхэдэ, зарим колхозуудта мүнөө болотор сабшалан луговодуудта, бэлшээри малшадта даалгагдаагүй байһаар. Сабшалан, бэлшээри һайнаар ашаглаха шухала хэрэгтэ дутуу дундануудүшөөл бии. Жэшээлхэдэ, Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ колхоздо сабшалан дээрэ энэ жэл ажаллаха луговодууд мүнөө болотор томилогдоогүй байһаар. Гадна колхозой сабшалан дээрэ мүнөө жэлдэ 5 мянган тонно наг шэбхэ гаргагдаха байһан аад, оройдоол 114 тонно гаргагдаа.

Аймаг дотор хамта дээрээ сабшалангай 3200 гаран гектар газар тоологдоно. Энэ бүхы сабшалан дээрэ түсэбэй ёһоор 17175 тонно наг шэбхэ гаргагдаха байһан юм. Мүнөө дээрээ хэды шэнээн үтэгжүүлгэ гаргагдаад байна гээшэб? Сэхыень хэлэхэдэ, аймагай сабшалан дээрэ оройдоо 3241 тонно наг шэбхэ гаргагдаа. Энэнь түсэбөөр хараалһанай орой 18,9 процент болоно. Аймагай колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдэй энэ ажалда хайша хэрэгээр хандаһаниие энэ гэршэлнэ.

Сабшалан түхэреэн жэл соо эзэтэй байха, тэрээн дээрэ жэлэй дүрбэн сагта ажал таһалгаряагүй ябуулагдаха ёһотой гэжэ хэды хэлэгдэдэг байбашье, энэ хэрэг аймагай олохон колхозуудта бодото дээрээ дүүргэгдэнэгүй. Энээнһээ болоод малшад наг шэбхээ хайша хэрэг адхана. Жэшээнь, малшад хабартаа, намартаа хото хорёонуудайнгаа наг шэбхэ арилгахадаа тэрэнээ элдэб ханааб, нүхэн руу хаяна.

Манай аймагта сабшалан, бэлшээри дээрэ түхэреэн жэл соогоо ажаллажа, үндэр ургаса жэл бүри абадаг луговодууд олон. Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой луговод Дубжир Цыбикович Патархеев Шарзадахи сабшалан дээрэ түхэреэн жэл соогоо ажалладаг заншалтай. Луговод һаалишад болон хонишодтой холбоотойгоор хүдэлдэг. Энээн дээрэһээнь малшад наг шэбхээ луговодой заһан газарта гаргана. Луговод Дубжир Цыбикович иигэжэл ажалладаг хадаа жэл бүри үндэр ургаса ургуулдаг.

«Коммунизм» колхозой луговод Д-С. П. Цыбденов, Совет засагай 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ колхозой луговод Г. Ж. Самаев болон бусад эрхим һайнаар ажалладаг дээрэһээ жэл бүри үндэр ургаса ургуулна. Зүгөөр аймаг дотор тэдэнэй түрүү дүй дүршэл муугаар тараагдана. Жэшээлхэдэ, хоёр жэлэй саада тээ луговодуудай семинар зарлагдажа, нүхэр Патархеевэй дүй дүршэлтэй танилсагдаа бэлэй. Тэрэнһээ хойшо иимэ хүдэлмэри орой ябуулагдаагүй.

Гадна луговодуудай салин хүлһэн тухай асуудал мүнөөшье болотор хүсэд һайнаар гуримшуулагданагүй. Түсэб, уялгануудаа үлүүлэн дүүргэһэн, һайн шанартай үбһэ ургуулһан луговодуудые һайнаар урмашуулха, нэмэлтэ түлбэри түлэхэ асуудал шухалын шухалада тоологдоногүй.

Эндэ үшөө нэгэ асуудал дээрэ тогтомоор. Аймагай луговодуудай дунда залуушуулые хараха үйт. Үниинэй луговодуудай амаралтадаа гарахадань, хэн сабшалан, бэлшээринүүдээ һайжаруулжа, үндэр ургаса абадаг болохо гээшэб? Энэ асуудалые аймагай колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд эртээнһээ анхарха ёһотой гэжэ һанагдана.

В. ГАЛСАНОВ.

…эбсэг тараахагүй тухай …ар СССР-эй МИД-тэ …онференци болобо

…гүрэнүүдэй журналистнуудта зорюу…онференци СССР-эй Гадаадын хэрэгүү… апрелиин 22-то болоо. Ядерна зэб…тухай асуудалаар хэгдэхэ мэдүүлгые …эблэлэй таһагые даагша Л. М. Замя…енци дээрэ соносхоо.

…льна Ассамблейн XXII сесси хүдэлмэ…-дэ үргэлжэлүүлжэ эхилхэнь гэжэ до…дана. 18 гүрэнэй комитедээр бэлдэг…эбсэг тараахагүй тухай хэлсээнэй проек… сессиин гол зорилго болоно. Энэ хэл…… саг соо хэгдэһэн орёо хөөрэлдөө……лдэгдээ.

…амблейн болохоёо байһан сесси ехэхэн … Юуб гэхэдэ, энэ сесси ядерна зэбсэг та…лсээнүүдэй түгэсхэлэй шата болохо …оорнь гүрэн бүхэн тон шухала, үнинэй …олоһон асуудал табижа, уласхоорон…… юм.

ҺҮҮЛЭЙ ҺОНИН

РОССИН ҺҮН

ОМСК. (ТАСС-ай корр.) Россин Федерациин 45 хизаар, область, автономито республикануудай һүнэй промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн эндэ апрелиин 22-то боложо дүүрээ.

Зүблөөн дээрэ үгэ хэлэһэн РСФСР-эй мяха, һүнэй промышленностиин министр С. Т. Барабаш арад зоной дунда үлэмжэ ехээр хэрэглэгдэдэг, шанар һайнтай элдэб янзын продуктнуудые, гэрэ тоодо сыр, брынзэ ба бусад продуктнуудые һүнһөө бүйлүүлэн гаргалга мүнөө үеын тон шухала асуудал гээд онсолон тэмдэглээ. Тиимэһээ мүнөө РСФСР дотор һүнэй 780 предприяти баригдажа байна.

Саашадаа Россимнай хуурай һү үйлэдбэрилдэг болохо. Хилээмэ баридаг, кондитерска, мүн бэшэшье промышленностиин олохон һалбаринуудта белогтой энэ продукт хэрэгтэй. Һүнэй промышленностиин техническэ баазын шанар һайжаруулагдаха. Оньһожоруулагдамал, хүсэ ехэтэй предприятинууд олон боложо, жэжэ сепараторна пунктнууд улам үсөөрхэ болоно.

БҮРИДХЭЛШЭДЭЙ БҮХЭСОЮЗНА ЗҮБЛӨӨН

МОСКВА. (ТАСС-ай корр). Бүридхэлшэдэй бүхэсоюзна зүблөөн апрелиин 22-то Ленинскэ хадануудта, МГУ-гай актова зал соо нээгдээ. 1970 ондо арад зоной тооё бүхы Союз дотор бүридхэхэ программын проектые, гүрэнэй бүридхэлэй хэрэгые улам һайжаруулха асуудалнууд зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ.

«Гүрэнэй бүридхэлые улам һайжаруулха шухала асуудалнууд» гэһэн элидхэл-СССР-эй ЦСУ-гай начальник В. Н. Старовский хэбэ.

…нуудые абарха тухай хэлсээн баталагдаа

…ТАСС). «Космонавтнуудые …нуудай, замбуулинда дэг… түхеэрэлгэнүүдэй һөөргөө …лсээн» СССР-эй МИД-эй …агдаа.

…ительствын үмэнэһөө Га… министр А. А. Громыко, США-гай правительствын зүгһөө бүрин эрхэтэ министр, Америкын Холбоото Штадуудһаа Советскэ Союзда байдаг посольствын советник Эмери Суэнк, Великобританиин хэрэгүүдые Советскэ Союзда саг зуура эрхилжэ байһан этигэмжэтэ Питер Долтон гэгшэд энэ хэлсээндэ гар табиба.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ИНСТИТУТ, СТУДЕНТ, ХҮМҮҮЖЭЛ

«...Үзэл сурталай хүдэлмэри тухай хэлэхэдээ, бидэнэр нэн түрүүн манай залуушуулые хүмүүжүүлхэ тухай бодомжолнобди. Энэ хадаа ехэ, ниитэ партийна, ниитэ гүрэнэй хэрэг гээшэ. Тодорхойгоор хэлэбэл, энэ хадаа манай обществын ерээдүйн хүгжэлтын асуудал мүн».

(КПСС-эй Московско городской организациин XIX конференци дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэһөө).

ҮНЗЭГЫ, хурса мэдэрэлтэй, коммунис гүн үзэл бодолтой, эмхидхэхы шадабаритай мэргэжэлтэдые һурган бэлдэхэ харюусалгатай зорилго дээдэ һургуулинуудай урда табигдана. Институтда ябуулагдадаг хүмүүжүүлхы шэнжэтэй бүхы хүдэлмэри имагтал энэ зорилго амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ хандуулагдана. Тиимэһээ болбосон, гүн сэдьхэлтэй, үзэл сурталайнгаа талаар хатуужанги, ерээдүйн мэргэжэлтэдые һургахын тулада бидэ гол анхаралаа хандуулна гээшэбди.

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ Буряадай гүрэнэй багшанарай институт хадаа республикын эгээл үнинэй дээдэ һургуули болоно. Өөрынгөө тогтоһон сагһаа хойшо зургаа мянга гаран багшанарые бэлдэһэн байна. Мүнөө институтдай табан факультедтэ хамтадаа 4 мянга гаран (заочноор һурагшадтаяа) студентнэр һурана, эрдэмэй орьёл өөдэ дүүлинэ. Манай алдарта партиин, хүдэлмэришэн ангиин, Ленинскэ комсомолой революционно, дайшалхы ба ажалай ёһо заншалай уг залгамжалуулан, тэдэнэй үльгэр жэшээгээр студент залуушуулые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ институдай партийна организаци анхаралаа онсо хандуулна. Имэ зорилгоор үнинэй коммунистнуудтай, граждан болон Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнуудай, ажалай ветерануудтай уулзалгануудые хирэ хирэ болоод лэ эмхидхэдэг байнабди. Революционно тэмсэлэй, социализм байгуулгын ехэ зам дабажа гараһан алдар суута хүнүүдэй залуушуулда һургаал болгон хэлэхэ юумэнэйнь барагдашагүй лаб даа.

Октябриин революци болон граждан дайнда эдэбхитэйгээр хабаадагша, үнинэй коммунист Мария Михайловна Сахьяновагай, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда онсо шалгараһан Советскэ Союзай Герой, генерал-майор Илья Васильевич Балдыновай зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмэ хөөрөөнүүд студентнэрэй һанал бодолдонь гүнзэгыгөөр хадуугдаһан, мартагдашагүй дурасхаал болоһон байха. Дурасхаалта хүшөөнүүдэй дэргэдэ митинг үнгэргэхэ, ёһолол хэхэ хэрэгэй мүн лэ хүмүүжүүлхы ехэ удхатай байһаниинь дамжаггүй.

Эхэ ороной, партиин, комсомолой түүхын баатарлиг үйлэ хэрэгүүдтэ зорюулһан тусхай тематическа, комсомолшуудай суглаан студентнэрэй хүмүүжэхэ, болбосорхо ябадалда һайнаар нүлөөлнэ. Мүн ВЛКСМ-эй зэргэһээ үдэшэлгэ, партида орохын тула рекомендаци барюулга, комсомолдо шэнээр орогшодто билет хуушанай коммунистнуудай барюулалга гэхэ мэтын хэмжээ ябуулгануудые баяр ёһололой оршон байдалда үнгэргэдэг заншал манда тогтоогдонхой.

Олониитын хабаадалгатайгаар үнгэргэгдэдэг имэ хэмжээ ябуулганууд залуу үетэние түрүү үзэл бодолтойгоор, ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг байхаар хүмүүжүүлхэ хүдэлмэридэ һайнаар нүлөөлдэг аша туһатай зүйл боложо шадана гэжэ тэмдэглэлтэй.

Коммунизм байгуулгын үедэ залуушуулые политическэ болон научно-техническэ талаар һургаха ябадал улам бүри шухала, харюусалгатай хэрэг боложо байна гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев заабарилаа һэн. Эдэ үгэнүүд манай институдай ажабайдалда сэхэ хабаатай. Энэ—манай гол зорилго, шиидхэхы хэрэг болоно.

Үнэхөөрөөшье эрдэм-шэнжэлэлгын хүдэлмэридэ студентнэрэй хабаадаха гээшэ ехэ хүмүүжүүлхы, болбосоруулхы удхатай. Шэнжэлэлгын хүдэлмэри хадаа тэдэнэрэй ухаан бодолоо гүнзэгырүүлхэдэнь, сэдьхэлдээ бүхөөр хадууха таладань угаа туһатай. Эрдэм-шэнжэлэлгын кружогто ябахадаа, студент бэеэ даанги болоно, эрдэмэй ямар нэгэн шухала асуудалда анхаралаа ехээр хандуулна, бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри хэнэ. Ямар нэгэн гол шухала асуудалые уг үнгяарнь ухашалан, гүнзэгыгөөр шудалха, тэрэнээ саашань үргэлжэлхэ аргатай болоно бшуу.

Үнгэрһэн һуралсалай жэлдэ студентнэрэй эрдэм-шэнжэлэлгын бүлгэмэй ажал ябуулга бүришье һаа дэлисэ ехэтэй байгаа. Энэ бүлгэмэй хүдэлмэридэ 600 гаран хүн хабаадана. Студентнэрэй научна конференциин болоходо, 139 һурагшад тэндэ элидхэл хээ һэн. Тэдэ элидхэлнүүдэй хахад шахууень ниитын эрдэмдэ, ВЛКСМ-эй түүхэдэ, Буряадай залуушуулай хүдэлөөндэ зорюулагдаһан байха юм. Тэдэнэй эгээл һайн, удха түгэлдэр 19 элидхэл студентнэрэй эрдэм шэнжэлэлгын хүдэлмэриин бүхэсоюзна харалгада табигдаа һэн. «Хүдөө ажахые коллективизациин замда оруулха үедэ Буряадай комсомолой хабаадалга тухай» Л. Сордохоновагай, «Совет арадай революционно, дайшалхы ёһо заншалаар залуу үетэние хүмүүжүүлхэ дүй дүршэл тухай» Е. Цыбеновагай, «Буряадай комсомольско организациин түрүүшын алхамууд тухай» Г. Стопагай, «Советскэ Союзай Герой Сергей Оренковэй ажабайдал ба дайшалхы габьяа тухай» Г. Кисловагай элидхэлнүүд тэрэ тоодо ороносоно.

Мүнөө үедэ ленинскэ комсомолой тогтоһоор 50 жэлэй ойдо зорюулһан студентнэрэй научна конференци эмхидхэлгэдэ ехэ бэлэдхэл манай институтда хэгдэжэ байна. Эгээ мүнөө зуугаад залуу шэнжэлэгшэд тэрэ конференцидэ хабаадажа, элидхэл хэхэ хүсэлэнтэй байһанаа мэдүүлэнхэй.

Студентнэрые эрдэм-шэнжэлэлгын хүдэлмэридэ олоор хабаадуулдаг болоһон ушар болбол багшанарай хүмүүжүүлхы үүргые дээшэлүүлнэ. Тэдэнэр һурагшадтаяа суг хүдэлнэ, тэдэндээ бодото туһа хүргэнэ, дүй дүршэлдэ һургана. Тэдэнэй хоорондын хани харилсаан үргэдэнэ. Һуралсалай ябажа байһан сагта имэ харилсаан байдаггүй гэжэ хэлэхэеэ һанаһагүйбди. Тиигэбэшье студент бүхэнэй ажабайдалтай, үйлэ хэрэгтэй дүтэ танилсаха арга олдожо үгэдэггүй юм. Харин һуралсалһаа газаа тээ хоорондоо харилсаатай байха гээшэ тад ондоо зүйл шуу.

Ниитын эрдэм шудалалга ерээдүйн багшанарай оюун бодолой хүгжэлтэдэ шиидхэхы һуури эзэлнэ. Тиимэһээ ректорат, партбюро, ниитын эрдэмэй кафедранууд һурагшадые марксистско-ленинскэ үндэһэн сурталаар зэбсэгжүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулна. Ниитын эрдэмэй кафедрануудта уншагдаха лекцинүүдые, багшанарай заадаг дүршэлые (методикые) зүбшэн хэлсэнэ. Гадна студентнэр гол зохёолнуудые хэр зэргээр хуряамжалан (конспект болгон) бэшэдэгыень шалгана, тэдэнэй дунда политинформаци хэнэ, сэсэ буляалдаа (диспуты) эмхидхэнэ.

Эдэ бүхы хүдэлмэри студентнэрэй дунда ябуулхадаа, кафедранууд комсомольско организацинуудтай холбоо барисаатайгаар бэелүүлдэг. Һүүлэй жэл хахадай туршада ниитын эрдэмэй кафедрануудай хабаадалгатайгаар бүхы институдай комсомольско суглаан хоёр дахин үнгэргэгдэһэн байна. Тэрэ суглаанууд дээрэ «Ниитын эрдэмые саашань хүгжөөхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол ба студентнэрэй зорилгонууд тухай», «Багшын үзэл сурталай хүмүүжэл тухай» асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Кафедранууд ба комсомольско организациин хоорондохи хани барисаан улам үргэдэжэ, бэхижэжэ байна гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Кафедрануудай багшанар комсомолшуудай политическэ һуралсал хүтэлбэрилнэ, эхин организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ лекци уншана, элидхэл хэнэ, политинформаторнуудта заабари үгэнэ. Тиихэтээ хамта һурагшадай хэр зэргэ һуража байдагыень, хэшээлдээ таһалгаряагүй ябалгыень өөһэдынгөө хиналта доро абанхай. Шалгалта хэхэдээ, илангаяа ниитын эрдэмэй үндэһэн сурталхэр шудалдагыень шэнжэлжэ үзэдэг байна.

Кафедрануудай зүгһөө эмхидхэгдэдэг хүдэлмэриин үрэ дүн яһала һайн, нүлөөнь улам үргэдэнэ. Үбэлэй сессиин дүн хараад үзэхэдэ, ниитын эрдэм шудалха һуралсалай шанар нилээд һайжараа. Бүхы студентнэрэй 98 процентнь дундаһаа дээшэ сэгнэлтэ абана. Тиихэдэ «һайн», «эрхим һайн» гэһэн сэгнэлтэ абагшад бүхы һурагшадай 2/3 хубинь болоно.

Институдай партийна организаци хадаа студентнэрэй ганса теоретическэ бэлэдхэлдэ һаналаа табина бэшэ. Мүн тэрэшэлэн олониитын ажал ябуулгада дадхуулха. тэрэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадуулхые ехэтэ оролдоно. Лектор, пропагандист, информатор, хөөрэлдөө эмхидхэгшэ, журналист, пионервожата гэхэшэлэн ниитын даабари үгэнэбди. Энэ хүдэлмэри студентнэрые хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй ерээдүйн ниитын ажал ябуулагша болохо талада угаа туһатай зүйл боложо үгэхэ байһаниинь дамжаггүй.

Имэ ниитын ажал ябуулгын мэргэжэлдэ һурагшадые дадхуулан һургаха хүдэлмэридэмнай ниитын мэргэжэл шудалха факультет аша туһатай нүлөө үзүүлнэ бшуу. Тэрэ факультеднай 5 отделенитэй. Журналистын, хүгжэмшын, пионервожатын, уран зураашын эрдэмтэй боложо гараһан залуу үетэн хадаа ингэжэ хоёрдохи мэргэжэлтэй болоно. Хүдөө нютагуудта, холын госхонуудта хүдэлхэ ерээдүйн багшанарта имэ мэргэжэлнүүд угаа хэрэгтэй ха юм. Һуралсалай шэнэ жэлэй эхилээд байха үедэ 53 студентнэр энэ факультедые дүүргэжэ, ниитын мэргэжэлтэй болоһониие үнэмшэлһэн дипломтой болоо бшуу.

Мэнэ һая энэ ниитын мэргэжэл шудалха факультедэй дэргэдэ залуу лекторэй һургуули байгуулагдаа. Тэрэнэй хэшээлдэ 223 хүн ябажа, шэнэ эрдэм шудалжа байна. Эндэ һурадаг студентнэр лекци уншаха, хөөрэлдөө хэхэ заабари абаха, хэлэхэ юумэеэ хуряангыгаар бэшэжэ һураха, хүнүүдэй урда үгэ хэлэхэ шадабари шудалха болоно бшуу. Гадна тэдэнэй бэшэһэн лекцинүүдые ниитээрээ зүбшэн хэлсэхэ, рецензи бэшэхэ ябадал бодото һуралсал боложо үгэхэ байна. Энэ мэргэжэл һайнаар шудалха таладань хоёр жэлэй саада тээ түүхын-филологическа факультедэй комсомолшуудай үүсхэлээр эмхидхэгдэһэн, уран гоёор үгэ хэлэжэ һураха клуб ехэ туһа хүргэнэ. Энэ клубай хүдэлмэриие хэлэ бэшэгэй, литературын багшанар хүтэлбэрилдэг, ажал ябуулгадань туһалдаг юм.

Студентнэрые коммунис үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ талаар хүдэлмэри эмхидхэн ябуулхадаа, бидэ нэн түрүүлэн эдэбхитэй залуушуулда, комсомолой болон профсоюзай организацинуудта түшэглэдэг, тэдэнтэй нэгэн хамта бүтээдэг байнабди. Тиихэдэ эдэ организацинуудай үүргэ, харюусалгань дээшэлнэ. Тэдэнэй үүсхэл, оролдолгые хододоо дэмжэдэг, улам хүгжөөхые оролдодог гээшэбди.

Гэбэшье студент залуушуулые хүмүүжүүлхэ хүдэлмэридэ ехэ дутагдалнууд бии. Зарим һурагшадай журам муу, һуралсалдаа хайша хэрэгээр хандана, эдэбхи үүсхэлгүйшүүл олон, һалихай һамуу ябадалшье гаргаха залуушуул бии байхаяа ядахагүй. Энээнэй гол шалтагааниинь юуб гэхэдэ, манай һанамжаар, эрдэм наукын үндэһэ һуури дээрэ табигдаһан саг үргэлжын, гуримшуулагдаһан хүдэлмэри студентнэрэй дунда ябуулагданагүй. Энэ — угаа орёо, өөрсэ шэнжэтэй хэрэг ябуулга. Энэ талаар дээдэ һургуулинуудта ябуулагдадаг олон жэлэй хүдэлмэриие согсолжо, шэнжэлжэ үзөөд, эрдэм ухаанай ёһоор тобшолол хэхэ, гуримшуулха шухала байгаа. Даб дээрэ манда, бэшье институдуудта эрдэм наукаһаа үндэһэлһэн ниитэ нэгэн гурим үгы байна. Ушар имэһээ манай институдай партийна организаци хадаа студентнэрэй дунда ябуулагдадаг политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие эрдэм наукын үндэһэ һууритай болгохо тусхай гурим тогтоохо зорилго табинхай. Энэ хэмжээнэй удха шанар ехэ, гүнзэгышье. Энэ зорилгоёо бэелүүлбэл, дээдэ мэргэжэлтэй багша-хүмүүжүүлэгшэдые һурган бэлдэхэ зорилгоёо манай коллектив амжалтатайгаар шиидхэжэ шадаха бэлэй.

И. ОСИНСКИЙ,
Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ, Буряадай гүрэнэй багшанарай институдай партбюрогэй секретарь.

АГУУ БАГШАДА ЗОРЮУЛАГДАҺАН ЛЕКЦИ...

Городой промышленна предприятинуудта, худалдаа наймаанай, эдеэ хоолой предприятинуудта, һургуулинуудта В. И. Ленниндэ зорюулагдаһан уншалганууд болоо. «Знани» бүлгэмэй лекторнууд агуу багшын ажабайдалда, ажал ябуулгада зорюулагдаһан темээр лекцинүүдые уншаһан байна. Жэшээнь, «Знани» бүлгэмэй гэшүүн З. И. Лохачина, лектор нүхэр Потанина гэгшэд совет уран зохёолдо В. И. Ленинэй образ гэһэн темээр эмхи зургаануудта, һургуулинуудта, худалдаа наймаанай организацинуудта болон ...

УҺАЛАГДАДАГ ГАЗАР... ЗҮБӨӨР ХЭРЭГЛ...

МҮНӨӨ ҮЕДЭ хүдөө ажахые хүгжөөхэ гол арга зам хадаа үйлэдбэрэе оньһожоруулга, химиин түйлалтануудые, мүн хүдөө ажахыда электрификаци, мелиораци үргэнөөр хэрэглэлгэ болоно. Энээнэй ашаар лэ мал ажал, таряан ажахы хүгжэхэ, продукци элбэгээр үйлэдбэрилэгдэдэг болохо аргатай.

Тиигэбэшье республикымнай колхоз, совхозууд саашадаа бүхы һалбаринуудаа хүгжөөхэдөө, илангаяа таряан ажахыда онсо анхарал табиха ёһотой. Ороохо тарна болон малай тэжээл ехээр абадаг болоогүйдөө ажахынууд мал ажалаа олзотойгоор эрхилжэ, продукциин өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулжа шадахагүй ха юм. Тиимэһээ сабшалан, таряалангай гектар бүхэниие ашагтайгаар хэрэглэхэ гэһэн шухала зорилго таряашадай урда табигдана.

Энэ хүдэлмэри ябуулхадаа ямар асуудалнуудые шиидхэхэ байнабибди? Манай Буряадай республикын архэ байдалда жэл бүхэндэ ган гасуур дайралдадаг. Ушар тиимэһээ мелиоративна хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха, нэн түрүүн газар уһалалгада анхарал табиха гээшэ шухалын шухала. Яахадааб? Уһалагдадаг газарһаа ехэ ургаса хуряагдана. Энээниие ажалай дүй дүршэлшье харуулна. Нёдондо республикымнай колхоз, совхозууд бүхы бэлэдхэһэн үбһэнэйнгөө хахадһаа үлүүень уһалагдадаг сабшалан дээрэһээ хуряаһан байгаа. Мүн кукуруза, хартаабха, овощ таридаг газарай нилээд хубинь уһалагдаа. Таряалангай газар горитой уһалагдажа, гансахан тэндэһээ 14 мянган тонно ороохо таряан хуряагдана.

Мүнөө үедэ олонхи аймагуудта уһалууриин системэнүүдэй управленинүүд, мелиоративна участогууд эмхидхэгдэнхэй. Сабшалан, таряалан һайжаруулга, уһалалгада хэрэгтэй болохо техникэ, зэмсэгүүд аймаг бүхэндэ бии гээшэ. Гансахан газар уһалалгада зуугаад мянган түхэриг гүрэнэй мүнгэ зөөри жэл бүхэндэ һомологдоно. Һүүлшын жэлнүүдтэ республикадамнай зуу гаран бүлүүр станци болон уһа сасадаг түхеэрэлгэнүүд асарагдаа, минеральна үтэгжүүлгэ ехээр хэрэглэгдэдэг болонхой.

Тиигэжэ олонхи ажахынууд баян ургаса абахын тулада ажалаа зүбөөр эмхидхэнэ, сабшалан дээрэ саг үргэлжэдөө хүдэлдэг тусгаар звенонууд эмхидхэгдээ. Теэд сэхэ уруунь хэлэхэдэ, эдэ муугаар хэрэглэнэ. Энээниие юун гэршэлнэб гэбэл, уһалагдадаг газар дээрэһээ бага ургаса хуряагдана. 1967 ондо уһанай газарта таригдаһан участогуудһаа га бүриин 13,8 центнер шэниисэ, 105 центнер кукуруза, 69,9 центнер хартаабха, 131 центнер овощ, 10,8 центнер үбһэн хуряагдаа бшуу.

Энэмнай хангалтатай гээшэ гү? Үгы. Ажал хүдэлмэримнай һулаар эмхидхэгдэнэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгожо шаданагүйбди. Уһалагдадаг газарые зүбөөр ашагладаггүй дээрэһээмнай ехэхэн продукци алдагдана. Энээниие имэ жэшээгээр харуулая. Баргажанай совхоз 4300 гаран гектар уһалагдадаг газартай томохон ажахы юм. Нёдондо тиимэ газарта 1035 га шэниисэ тарьяад, гектарай 10 центнер ургаса хуряаһан. Загарайн аймагай Онохойн совхоздо га бүриһөө 45—50 центнер кукуруза хуряагдаа.

Яахадаа тиигэнэб? Газарнай эзэн ёһоор хэрэглэгдэнэгүй ха юм. Таряалан дээрэ тарилга, хуряалга хэгдэхэһээ бэшэ ондоо хүдэлмэри ябуулагданагүй. Газар уһалха, үтэгжүүлхэ, ургаса харууһалха талаар юушье хэгдэнэгүй. Ингэхэдээ зарим ажахынууд өөрыгөө мэхэлнэ бэшэ аал! Хоёрдохи шалтагааниинь—уһалагдадаг газар зүбөөр хубаарилагданагүй. 1967 ондо 36,5 мянган гектар уһалагдадаг таряалан байһан аад, тэрээнэй ороймоол 10,7 мянган гектартань шэниисэ таригдаһан байгаа. Аяар 19,5 мянган гектартань ургаса муутай ургамалнууд таригдаа. Энээгээр бодобол, уһалагдадаг газар аша үрэгүйгөөр хэрэглэгдэнэ ха юм.

САААШАДАА ажахынууд уһалагдадаг газартаа тусгаар севооборотой байха зэргэтэй. Үшөө ямар дутагдалнууд байнаб? Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдэй ажалаа муугаар эмхидхэһэнһээ боложо, нёдондо 10 мянган гектар таряалан уһалагдангүй үлэшөө һэн. Тэрэ тоодо Хяагтын аймагта 1100 га, Бэшүүрэй—2000, Загарайда 1200 га газар уһалагдаагүй.

Уһалагдадаг газарые зүбөөр хэрэглэхэ талаар һайн дүршэлшье зарим нютагуудта бии байна. Жэшээнь, Загарайн аймагай Онохойн совхоздо намартаа 500 гектар газар уһалагдана. Мүн хабартаа һайрам тогтоогдожо уһалагдадаг болоо. Гэбэшье гансахан эдэ уһалалгаар ургаса хангагдадаггүй. Ургамалай ургажа байхада уһалалсаа һаа, газар таряалан ашаяа дүүрэн харюулха бшуу. Теэд уһалалга хаа хаанагүй муугаар эмхидхэгдэнэ. Энээн тушаа ингэжэ хэлэхээр. Үбһэ ногооной ургажа байхада, сабшалан уһалагдахадаа, участок бүхэндэ хэды хэмжээнэй уһан гаргашалагдаха байһаниинь тааруулагданагүй. Олонхи ушарта аргагүй ехээр, нуур намаг болотороо уһалагдаад, биратай үбһэн ургадаггүй гээшэ. Мүнөө үедэ зундаа газар уһалха арга боломжо ехэ. Гансахан колхоз, совхозуудта байһан уһа сасадаг агрегадуудые хэрэглээ һаа, адагынь 5 мянган гектар хүрэтэр газар уһалагдаха бшуу. Теэд энэ арга мүртэйгөөр хэрэглэгдэнэгүй ха юм.

Ажалай эмхигүй дээрэһээ 1967 ондо ороймоол 3900 гектар газар зундаа уһалагдаа һэн. Ургамалай ургажа байхада газарыень уһалхада һайншье һаань, зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ аргые тооногүй. Илангаяа зундаа сабшалан уһалхада һайн. Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой луговод Б. Р. Тагаров сабшалангаа хоёр дахин уһалжа, 1967 ондо га бүриин 43 центнер үбһэ хуряагаа. Тиихэдэ түрүү луговодууд нүүдэл агрегадуудые хэрэглэжэ, газараа һайнаар уһална. Республикымнай ажахынуудта 130 гаран агрегат тоологдодог. Тэрээгээр 15 мянган гектар газар уһалжа болохо байна. Тиигэбэшье бусад ажахынуудта байһан насосно станцинууд дүүрэн хүсэндөө ашаглагданагүй. Үнгэрэгшэ жэлдэ бүлүүр станцинуудаар 11 мянган гектар газар уһалагдаа гэхэ гү, али нэгэ агрегадаар дундаа зэргээр 141 гектар уһалагдаһан. Теэд энээнһээ бүри ехэ газар уһалагдаха аргатай аад, республика доторнай аяар 50 гаран станци ашаглагдаагүй бшуу. Олохон агрегадууд Хоринн, Зэдын, Мухар-Шэбэрэй аймагуудта хүдэлгэгдөөгүй.

Гэхэтэй хамта уһалагдадаг газар заабол үтэгжүүлэгдэхэ ёһотой. Энээн тушаа колхоз, совхозуудта горитой анхарал үшөөл хандуулагданагүй. Нёдондо бүхы ажахынуудта 28,5 мянган тонно үтэгжүүлгэ гаргагдабашье, уһалагдадаг газар дээрэ тэрэнэйнь ороймоол 7 мянганиинь та-...

ИНСТРУКТОРНУУДАЙ ҺУРАЛСАЛ

КПСС-эй райкомуудай инструкторнуудай гурбан үдэрэй семинар партиин областной комитедэй дэргэдэ боложо дүүрэбэ. Тэдэнэр партийно-эмхидхэлэй, ниитэ-политическэ, үзэл сурталай хүдэлмэриие эрхилхэ, хүдөө ажахы, промышленность, транспорт болон баригалга, соёл культура хүгжөөхэ гол шухала асуудалнуудаар лекцинүүдые шагнаба. КПСС-эй обкомой секретарьнар, таһагуудые даагшад, бусад харюусалгата тушаалтад семинар дээрэ лекцинүүдые уншаһан байна.

Партиин Железнодорожно ба Улаан-Үдын (хүдөөгэй) райкомуудай секретарьнар Л. В. Антонова, П. И. Бутковский гэгшэд райкомой аппарадай яажа хүдэлдэг дүршэл тухай хөөрэжэ үгэбэд.

Удаань зарим инструкторнууд хүдэлмэриингөө дүй дүршэл тухай нүхэдтөө хэлэһэн байха юм. Жэшээнь, КПСС-эй Зэдын райкомой инструктор П. М. Бальчугов партийна суглаанда бэлдэхэ, тэрэниие үнгэргэхэдэнь эхин организацинуудта туһаламжа чажа үзүүлдэг тухайгаа, партиин Сэлэнгын райкомой инструктор Б. Ш. Цыренов коллективүүдэй дунда социалис мүрысөө эмхидхэдэг дүршэл тухайгаа хөөрэһэн байха юм.

Семинарай эсэстэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоев партиин ЦК-гай апрелиин Пленумэй дүн тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэө.

И. МОДОРОВ.

ТҮНХЭНҺӨӨ МЭДЭЭСЭНЭ

ХЭРЭН. Партиин райкомой дэргэдэ һарадаа нэгэ дахин эмхидхэгдэдэг партийно-ажахын эдэбхитэдэй аймагай һургуулиин түгэсхэлэй хэшээл-семинар боложо дүүрэбэ. Тэндэ һуралсалай жэлэй туршада үзэһэн материалнуудаараа һургуулида ябагшад шалгалта барибад. Энэ һуралсалда хабаададаг аймагай хүтэлбэрилхы олонхи тушаалтад, ахалагша мэргэжэлтэд үзэһэн юумэнүүдээ һайнаар шудалжа шадаа гэжэ түгэсхэлэй хөөрэлдөөнэй дүн гэршэлбэ.

* * *

Аймагай колхоз, совхозууд мүнөө хабарай тарилгада түлэг бэлдэжэ байһан үетэй. КПСС-эй райком тусхай комисси эмхидхэжэ, ажахынуудтахи полевой стануудай байдалые шалгуулба. Тэрэ комисси хадаа Саянай совхозой Харбяадай отделениин полевой станай түхеэрэлгые ехэтэ һайшааба. Энэ стан ёһотойл болбосон ёһоор бэлдэгдэнхэй, гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй байба. Илангаяа улаан булангаа зохидоор түхеэрэнхэй. Столово, эдеэлхэ газар бии. Арба гаран оротой амаралгын гэр, гэхэшэлэн бүгэдэ бэлэн гэжэ тоологдобо.

Б. МАШКИНОВ.

Түнхэнэй аймаг.

СЕМИНАР БОЛОБО

Партиин Сэлэнгын райком политическэ һуралсалай пропагандистнарай семинар үнгэргэбэ. Арадай ажахые хүгжөөхэ түсэб ба социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ коммунистнуудай үүргэ ба зорилго тухай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ В. Н. Жеребко элидхэл хээ.

Хитадай Коммунис партиин хүтэлбэрилэгшэдэй жэжэ буржуазна политикын социально-теоретическэ уг унги тухай асуудалаар партиин райкомой секретарь К. Д. Лубсандоржиев лекци уншаһан байна. Политическэ һуралсалай жэл амжалтатайгаар дүүргэхэ тухайда райкомой политическэ гэгээрэлэй кабинедые даагша Д. Б. Цыдыпов, пропагандистнар А. Н. Тенетова (Гусиноозерскын 1-дэхи һургуули), В. М. Ольцман (Шахтоуправлени), Р. Ц. Найданов (Загастайн дунда һургуули), Ф. И. Миронов (Сэлэн-Дүүмын дунда һургуули) гэгшэд хөөрөө.

Ц. БАЛДАНОВ.

«Улаан Оронго» колхозой түрүү һаалишадай нэгэн Нима-Цырен Жапова үнеэдые машинаар һааха мэргэжэл энэ жэлдэ эрхимээр шудалаа. Харадаг бүхы 18 үнеэдэйнгээ 15-ыень мүнөө машинаар һаажа, сүүдхэдээ 160—170 килограмм һү алгадгүй абана. Жэлэй үнгэрһэн гурба һара соо үнеэн бүриһөө 500 гаран килограмм һү һаанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һаалишан Н.-Ц. Жапова.

М. НАМЖИЛОВАЙ фото.

„Буряад үнэндэ“

бэшэһэнэй һүүлээр

«ПАРТКОМ БА НИИТЫН ЭМХИНҮҮД»

Имэ гаршагтай бэшэг манай газетын байгша оной январиин 18-най номерто толилогдоо һэн. Улаан-Үдын аймагай Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын партийна организаци хадаа ниитын эмхинүүдые муугаар хүтэлбэрилнэ, тэдэнэй хүдэлмэридэ бодото туһаламжа үзүүлнэгүй гэжэ тэрэ бэшэг дотор хэлэгдэһэн байгаа.

Тэндэ заагдаһан дутагдалнуудые усадхахын тула хэмжээ абахыень манай редакци КПСС-эй Улаан-Үдын райкомдо, мүн Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын парткомдо хандаһан бэлэй. Хоёр удаа һануулга хэгдэһэнэй эсэстэ парткомой секретарь нүхэр Дандаровһаа харюу абтаба.

Дээрэ заагдаһан статья тушаа хөөрэлдөөн партком дээрэ болоһон байна. Тэрээн дотор үгүүлэгдэһэн дутагдалнуудые усадхаха зорилгоор хэмжээнүүд хараалагдаа, тэдэнь бэелүүлэгдэжэшье байна гэжэ нүхэр Дандаровай мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

Эхэнэрнүүдэй советүүдэй, нүхэрэй сүүдүүдэй хүдэлмэри һэргээгдээ. Эхэнэрнүүдэй советүүд тосхон бүхэндэ эмхидхэгдээд, яһала юумэ бүтээжэ байна. Илангаяа ургажа ябаа эдир үетэние хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа хандуулна. Нүхэрэй сүүдүүд мүн лэ тосхон бүхэндэ бии болонхой. Журам эбдэгшэдэй, хулиган аашаа гаргадаг заримшуулай, архиншалай ёһон буса хэрэгүүдые заседани дээрээ харадаг, тусхай хэмжээ абадаг болоо гэжэ тэрэ мэдээсэл дотор тэмдэглэгдэнэ. Ивалга тосхондо ажалшадай ниитын суглаан...

...УТАТ hУНГУУЛИИНГАА ОКРУГТО

...ТАГААРХИНАЙ ...ЙДААД БАЙХАДА...

...вхозой Баян-Булаг гэ... ...нүүд намайе хоёрдо... ...ведэй депутадаар hун... ...най засагай зургаанда ...айха гээшэ хүнгэтэй, ...ые гэжэ хэлэхэ бай... ...урдахи ажалаа хараад ...рин улад зоной хэрэг... ...ээр хабаадалсаха, hун... ...захяа даабаринуудые ...оор хэлэбэл, зонойн... ...ндохо уялгатай ха юм... ...туха сүлөөгүй бай... ...нийтын хүдэлмэридэ ...г сагаа зорюулнаб гэ... ...б. Тиигэбэшье нийтын ...гаа хубаалдажа, нюта... ...лай ехэ, бага асуу... ...тулада шалал соогоо

...арба-хорин жэлэй саа... ...саг бэшэ, улад зо... ...рам hайжаржа, эрилтэ ...дээшэлжэ байнхай. ...шин округой зон оло... ...hанамжануудые оруул...

...оршодог Баян-Булаг, ...хонууд совхозой томо ... Тэнлэ хамтадаа 250 ...hуудаг. Зүгөөр мүнөө ...нүүд эндээ эмшэлүүлхэ ...ий. Бага зэргын ха... ...абаха гү, али хэдэн ...хэрэгэй гараа hаа, ...зайда байдаг Хүдэри... ...батай бологдоно. Тии... ...хоёрдохи отделенидэ ...пункт нээхэ асуудал ...Энэмнай бүтэхэ тээшээ ...байна.

...шухала асуудал — най... ...ргуули нээхэ тухай ду... ...тушаа түрэлхидэй суг... ...ббэри гараhан, сомоной ...н хэлсэгдэhэн, саашань ...шуулта хэрэг баригда... ...нөөнэй эхин hургуули ...юсхондо байдаг тула ...үхибүүд 2 молоной зайда ябагаар ябана. hурагшадай олон байhаниие хараада абажа, Баян-Булагта найман жэлэй буряад hургуули нээбэл hайн байгаа. Эдэ бүгэдые түргөөр шиидхэхыень аймагайнгаа Соведые гуйжа, дурадхалнуудые оруулха гээшэ намда хамаатай хэрэг болоно.

Би аймагай Соведэй дэргэдэхи промышленностиин, транспортын талаар саг үргэлжын комиссиин гэшүүн хүм. Нэрэ зүүгээд байхагүйн тула, энэ уялгадам хамаатай хэрэгтэ оролсохо, хабаадалсаха гэжэ оролдогшоб. Хяагта—Шара-Гол маршрудаар ябадаг автобус заагдаhан газарhаа гадуур, сагhаа урид ябашана, хүнүүдhээ мүнгэ абабашье, билет үгэнэгүй гэhэн гомдол тээсгэн ороhон байгаа. Энээниие шалгажа элирүүлээд, жолоошон тушаа зохихо хэмжээ абхуулаабди. Мүнөө автобусой ябаса гуримшуулагдаа.

МТМ-эйнгээ месткомой гэшүүн тула, коллектив дотороо элдэб даабари дүүргээ хүн аабзаб. Юрэдөө депутат байhан нэрэдээ хүрэхэ, зоной захяае дүүргэхэл хүсэлэнтэйб.

Мүн олоной найдабариие гол ажалаараашье харюулhайб гэжэ хүсэдэгби. 23 жэл механизатораар ажаллаха зуураа, нэгэтэшье муугаар хүдэлнэш гэжэ хэлүүлээгүй байhандаа, зон нүхэдэйнгөө найдабариие харюулнаб гэжэ hанадагби.

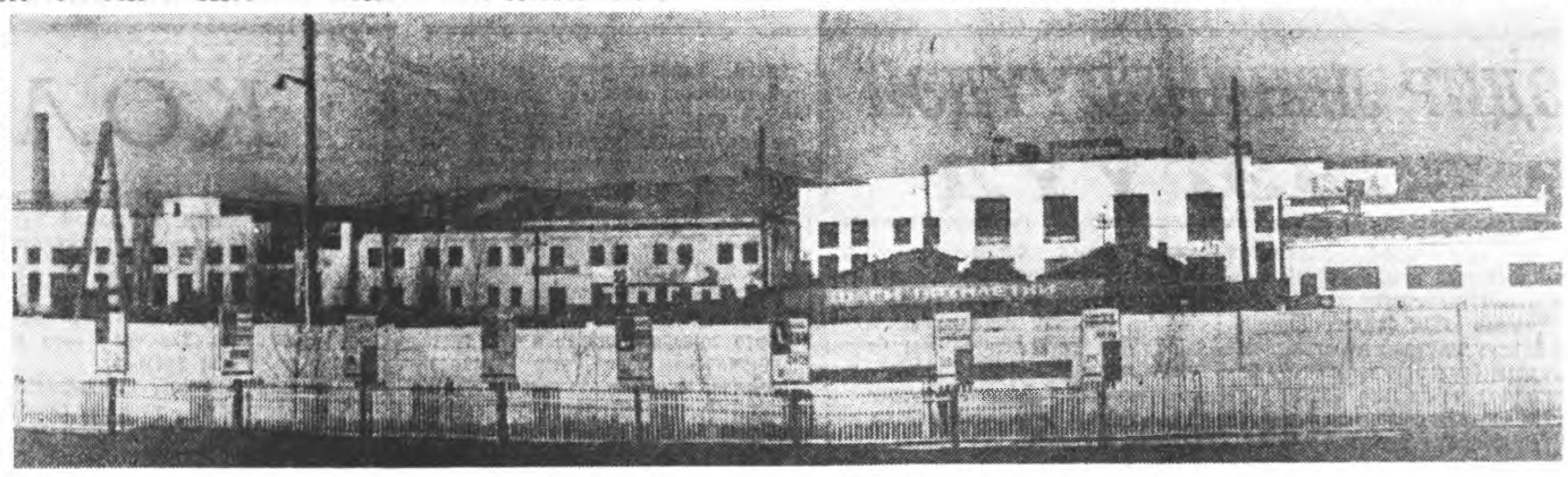
Арбан найматай байхадаа, 1944 ондо Новоильинкэдэхи механизаторнуудай курса дүүргэhэнhээ хойно 18 жэлэй турша дотор ходо трактор жолоодоо хүм. hүүлэй 5 жэлдэ сочхозойнгоо машинно-тракторна мастерскойдо слесареэр хүдэлнэб. Трактор, комбайн болон бусад олон мотоорнуудые заhадаг ажалтайб. Үнгэрөөшэ үбэлдөө манай цех хэдэн арбаад тракторай мотоор заhабарилаа. hара бүри 7—8 мотоор бэлэн болгогдоо. Хабарай тарилга ойртожо, мастерскойhоо hүүлшын тракторнууд гасажа байна. Мүнөө бага зэргын заhабаритай 3 мотоор ойрын үдэрнүүдтэ бэлэн болгохомнай. Тиигээд комбайнуудаа заhажа эхилхэбди. Тиихынгээ хажуугаар ажалай халуун үедэ энэ харюусалгата хэрэгээ орхихогүй. техникын hаадгүй хүдэлхэ ябадал хангаха байнабди. Тобшоор хэлэхэдэ, трактор мастерскойhоо гараал hаа, саашадаа манай хэрэг дүүрээ гэжэ hанаагаа амарангүй, заhабарилhан машинанууднай поли дээрэ хэр хүдэлнэб, ямараар ашаглагданаб гэжэ саг үргэлжэ hонирходог. ямар нэгэн дутагдалай гарабал, техническэ туhаламжа үзүүлжэ байдагбди. Энэ жэлдэшье тусхай тухеэрэлгэтэй машина поли дээрэ ошожо, техническэ талаар туhалха байна.

Мүнөө эндэ гол түлэб мастерскойдо хүдэлдэг механизаторнуудай үүргэ тухай дэмы хөөрэнэгүйб. Минии hанахала, тарялан дээрэшье, заhабарилгын мастерскойдошье хүдэлдэг механизаторнууд адли уялга, үүргэтэй, бултадаал тарян ажалые оньhото техникын хүсөөр бүтээхэ мүнөө сагай шухала эрилтэ бэелүүлдэг улад шуу. Зүгөөр эндэ, хэнэйшьеб hанаагаар, нэгэ илгаа бии болгогдонхой гээшэ ха. Тодорхойлбол, ажалай түлбэри тухай хэлэхэ хүсэлтэйб.

Ушарынь гэхэдэ, тарялан дээрэ хүдэлмэрилдэг механизаторнууд үни удаан хүдэлhэнэйнгөө түлөө дээгүүр салин абадаг байна. Энэнь ехэл hайн гурим гэжэ hанагшабди. Юуб гэхэдэ, механизаторнуудые дуратай хүдэлмэридөө үни удаан ябахаар урмашуулна ха юм. Теэд мастерскойн хүдэлмэришэдтэ яахадаашьеб иимэ нэмэлтэ түлбэри үгтэнэгүй. Харин манай МТМ-эйн цех бүхэндэ 10—20 жэл хүдэлжэ байhан механизаторнууд бии юм. Жэшээнь, мотоорно цехтэ намтай сугтаа Бато Байнзуров слесареэр хүдэлдэг. Наhаараа механизатор ябаhан энэ паhажаал хүн дээгүүр салин абаха ёhотой байгаал даа. Энээниие зохихо дээдын зургаанай шиидхэхэ саг ерээ.

Энэшэлэн шиидхэгдээгүй шухала асуудал, hунгагшадай оруулhан бусад дурадхал hанамжануудые дүүргэлтэ болгохын хойноhоо оролдохо гээшэ депутадай нангин уялга болоно. Элэ уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлдэг байхын тула хүсэ шадабаряа гамнахагүйб.

Г. ОЧИРОВ.
Хүдэриин совхозой механизатор, Хяагтын аймагай Соведэй депутат..

ЗАhАБАРИ ХЭДЭГ ЗАВОДТО

1959 ондо хуушан РТС-эй бааза дээрэ Загарайн аймагай Шэнэ-Бэрээн нютагта механическэ заhабарилгын завод эмхидхэгдээ бэлэй. Тэрэ сагhаа хойшо энэ заводто манай республикын ажахынуудай трактор агтанууд заhабарилагдадаг болоо.

Хоёр ехэ цехhээ бүридэhэн Шэнэ-Бэрээнэй механическа заводто С-100, ДТ-54, ГДТ-40 түхэлэй тракторнуудhаа гадна, автомашинануудай мотоорнууд шэнэлэгдэн заhабарилагдадаг юм. Гадна трактор заhабарилха цехтэ обкаточна станци эмхидхэгдэжэ, дизельнэ мотоорнуудай заhабарилгын шанаршье, мүн бүтээсэньшье нилээд дээшэлээ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ Шэнэ-Бэрээнэй завод түсэбөөр хараалагдаhан 930 тракторай орондо 1102 трактор, 800 дизельнэ мотоорой орондо 802 двигатель заhабарилжа гаргаhан юм. Харин байгша ондо заводой коллектив 600 автомобиль, ГАЗ-51 автомашинын 650 мотоор, мүн янза бүриин 1040 трактор заhабарилха түсэбтэй.

Коммунис ажалай 34 ударнигтай тус завод Эрхүүгэй областиин, Красноярска болон Алтайн хизаарнуудай захилаар тракторнуудые асаруулжа, капитальна заhабари хэдэг байна.

Зураг дээрэ: 1.) Шэнэ-Бэрээнэй механическа завод, 2). Механическа цехэй түрүү токарь Нина Амосова.

С. БАЛДУЕВАЙ фототекст.

Мүнөөдэр залуушуулай уласхоорондын hаналаа нэгэдэлгын үдэр

ХАНИ БАРИСААМНАЙ УЛАМ БЭХИЖЭГ ЛЭ!

Апрелиин 24-дэ Залуушуулай уласхоорондын hаналаа нэгэдэлгын үдэр тэмдэглэгдэхэнь. Энэ үдэр бүхы дэлхэйн оронуудай түрүү үзэл бодолтой залуу үетэн холбоо барисаагаа улам саашань бэхижүүлжэ байhанаа, эб найрамдалда эсэргүү Америкын Холбоото Штадуудай политикые буруушаажа, дэлхэй дээрэ амгалан тайбан байдалай мандахын түлөө хэдэг тэмсэлээ үргэлжэлүүлжэ байhанаа дахин гэршэлэн харуулха. Апрелиин 24-нэй үдэр хадаа Демократическа залуушуулай Бүхэдэлхэйн федерациин уряагаар Вьетнамай арадтай хани барисаагаа бэхижүүлгын үдэр гэжэ соносхогдонхой. Совет ороной комсомолшууд, залуушуул энэ гүнзэгы удхатай уряае үнэн зүрхэнhөө hайшаажа, али аргаар дэмжэнэ.

Бидэнэр алдарта Вьетнамай баатар арад зоной үнэн хэрэгэй түлөө хэгдэжэ байhан тэмсэлэй илаха байhанда этигэнэбди. Бидэнэр, совет залуушуул, алдарта Вьетнамтай hаналаа нэгэдэнэбди.

Манай ороной залуушуул бусад гүрэнүүдэй, илангаяа социалис оронуудай залуушуултай холбоо барисаагаа улам үргэдхэнэ. Энээниие Буряадай республикыншье жэшээ дээрэhээ хаража боломоор.

hүүлэй жэлнүүдтэ республикымнай залуушуулай түлөөлэгшэд туризмын путёвкоор Польшо, Чехословаки болон бусад социалис гүрэнүүдээр аяншалан ябажа, нэгэ үзэл бодолтой хани нүхэдтөө айлшалжа, ажабайдалтайнь танилсажа, хани барисаагаа бэхижүүлнэ. Тиихэдэ капиталисшье гүрэнүүдтэ ошодог болонхойбди.

Хани нүхэсэлнай илангаяа хүршэ ороной залуушуултай—Монголой Арадай Республикын хүбүүд, басагадуудтай хани холбоомнай улам бэхижэн хүгжэнэ. Хани нүхэсэлэймнай эхин хадаа Совет засагай түрүүшын үдэрнүүдтэй сэхэ холбоотой юм. Буряад орондо Монголой Арадай-революционно партиин хүтэлбэрилэгшэд Сүхэ-Баатар, Чойбалсан, Цыденбал гэгшэд нэгэтэ бэшэ ерэhэн байха. 1921 ондо Хяагта городто МНРП-гэй түрүүшын съезд үнгэргэгдэhэн түүхэтэй.

Эхэ, эсэгэнэрэймнай эхи табиhан нүхэсэл улам бэхижэнэ. Буряадай комсомолой организацинууд МНР-эй Сэлэнгын, Хүбсэгэлэй болон бусад аймагуудай ревсомолой организацинуудтай саг үргэлжэ харилсажа, дүй дүршэлөө хубаалсажа, бэе бэедээ туhалалсана. Иимэ харилсаанай түсэб жэл бүхэндэ уридшалан зохёогдожо, зүбшэн хэлсэгдэдэг.

Манай республикада совет-монгол хани нүхэсэлэй бүлгэмэй бүлэгүүд табан аймагтамнай амжалтатайгаар хүдэлмэрилнэ. Тус бүлэгүүдэй гэшүүдэй эдэбхи туhаламжаар предприятинууд дээрэ, ажахынуудта, институдууд болон hургуулинуудта МНР-эй социалис ажахын хүгжэлтэ тухай выставкэнүүд, лекцинүүд эмхидхэгдэжэ, хөөрөөнүүд үнгэргэгдэнэ.

Мүнөө республикымнай институдууд болон профтехучилищида hуража байhан Монголой залуушуул үсөөн бэшэ. Тэдэнэр эрдэм hургуули шудалхынгаа хажуугаар студентнэрэй нийтын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Буряадай комсомолой, Монголой ревсомолой хоорондохи хани харилсаанай нэгэ шухала зүйлынь — делегацинуудаа эльгээлсэлгэ болоно. Манай делегаци Монголдо ошоходоо предприятинуудай, госхозуудай ревсомолой комитедүүдэй хүдэлмэритэй бүри дүтөөр танилсана.

1966 ондо ВЛКСМ-эй Хяагтын райком МНР-эй ревсомолой Сэлэнгын аймагай комитедэй дүрбэн түлөөлэгшые айлшалуулаа hэн.

1967 ондо Захааминай залуушуулда баhа дүрбэн хүн ерэhэн байна. Монголhоо ерэhэн хүнүүд Зэдын комбинадай, «Байгал» колхозой, Захааминай нэгэдэхи дунда hургуулиин комсомолой организацинуудаар ябажа, хүдэлмэритэйнь танилсаа. Тэдэнэр «Зорька» гэжэ нэрэтэй пионерскэ лагериин слёдто, хани барисаанай вечертэ хабаадаа. Монголоймнай айлшад залуу шахтёрнуудтай, колхозниг уудтай уулзаа, аймагай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдтэй хөөрэлдөө юм.

Агуехэ Октябриин социалис революциин 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ совет болон монгол залуушуул ДВР-гэй Табадахи Армиин ба Монголой Арадай сэрэгэй частьнуудай сагаантаниие намнаhан түүхэтэ газарнуудаар аяншалга үнгэргөө бэлэй. Энэ аяншалга Буряадай республикын Хяагтын, Зэдын ба Захааминай аймагуудай, МНР-эй Булганай ба Сэлэнгын аймагуудай газар дайдаар августын 14-hөө 31 болотор үргэлжэлөө.

Тэрээндэ Буряад оронhоо 7 хүн, Эрхүүгэй областьhоо—5, Монголой талаhаа—10 хүн хабаадаа юм. Тиихэдэ Сүхэ-Баатарай сэрэгшэ ябаhан 67-той Жамсаран Доркчкуу залуушуултай хамта ябалсажа, аяар 4000 модо утатай аян зам гаталалсаа.

Совет, монгол залуушуул тэрэ аян замаа Монголой ниислэл хото —Улаан-Баатарта дүүргэжэ, МНР-эй Арадай ехэ хуралай Түрүүлэгшэ нүхэр Н. Самбуутай, МНР-эй ревсомолой ЦК-гай бюрогой гэшүүдтэй уулзаhан байна.

Буряадай республикын ба Монголой Арадай Республикын заншалта хани нүхэсэл иигэжэ улам бэхижэнэ.

Г. ЖУКОВА,
ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой секретарь.

...АНДАА РАЦИ ҮРГЭЛӨӨД...

(...оноо хамгаалгын Агуехэ дайнда баатарлигаар ... радист Норбо БАНЗАРАКЦАЕВАЙ дневнигhээ)

ДУЛЭТЭ ЖЭЛНҮҮДЭЙ БААТАРНУУД

...й февраль hараhаа эхи... ...ороноо хамгаалгын Агуу... ...ротэр шанга тулалдаа... ...лсаhан байнаб. Дай... ...радистаар ябаха гээшэ ...харюусалгатай байhан ...ралта, мэдээсэл саг ...дамжуулагдаха ёhотой үгэhэн дайшалхы даалгабари ямаршье бэрхэшээлэй үедэ дүүргэхэ хэрэгтэй бшуу.

Тэрэ жэл Таманска хахад арал дээрэ немецүүдэй бута сохигдоhые тон элихэнээр hананаб. Манай стрелково дивизи Темрюк городые баатарлигаар сүлөөлhэнэйнгөө түлөө «Темрюгскэ» гэhэн алдар солодо хүртэhэн юм. Үбэлэй добтолгодо амжалта туйлаhанайнгаа түлөө «Улаан Одоной» орденоор шагнагдаа hэм. Тиихэтээ хамта Коммунис партиин гэшүүндэ абтаа бэлэйб.

1943—1944 оной үбэл Украинын Житомир, Бердичев, Любор, Острополь, Летичев, Гусятин, Тернополь городуудые сүлөөлэлсөөб.

Мүн Баруун Украина, Польшодо ябалсааб.

...далиг газарта радио... ...лхэ гээшэ бүришье ...Грозный, Орджоникидзе ...өөлхэдэ шанга ту... ...бэлэй. Манай багахан ...хүдэлмэридэ фашист... ...станци ехэхэн hаад ... Тиигээшье hаань ...лосд лэ, хэлхеэ холбоо... ...гүйн хойноhоо орол...

... тосхон шадар ба... ...ригадын командирнуу... ...радио-холбоо тогтоохо ...нэгэтэ сэхэ намда үг... ...ниин шэб харанхыда, ...соогуур арадаа раци ...раа ябаа бэлэйб. Са... ...гээшэнь хэлэшэгүй. ...–10 модо тухай яба... ...лбоо байгуулаа hэм. ...шэр хүндэ ушарнууд ...бэлэй даа...

...хабар Кубань болон ...шадар айхабтар шан... ...бо. Уhатай, намаг... ...газараар ойможо, ...бэлхүүhэсээ уhа ша... ...ябахаш. Командирай

Карпадай хадануудта радио-холбоо байгуулха бүришье хүшэр хүндэ байhан юм. Нюргандаа раци үргэлөөд, үндэр хадатай, ойтой газараар дүүлихэш.

Хэды дахин хүреэлгэндэ оробошье, манай сэрэгшэд илаад лэ гарагша hэн.

Манай Темрюгскэ стрелково дивизи Польшо, Румыни, Венгри сүлөөлэлсөө hэн. Будапешт шадар болоhон тулалдаануудhаа гурбахан юумэн толгой соом бүхөөр хадуугдаа.

Нэгэдэхинь, түргэн урасхалта Дунай мүрэниие гаталан гаралга ехэл аюултай бэлэй. Үүрэй сайжа байхада Дунайе гаталаа hэмди. Бревно, хабтагай гэхэ мэтые хэрэглэжэ гараха бологдоо hэн. Тиихэдэ манай дивизиин 22 сэрэгшэд Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртөө. Олон хүн орден, медаль абаа, тэрэ тоодо бишье шагнуулаа бэлэйб.

Хоёрдохинь, ехэ городые сүлөөлгэндэ бидэнэр радиогоо шардааг дээрэ тодхобобди. Дайсанай hомо, минэ хажуудамнай тэhэржэл байха юм...

Гурбадахинь, Будапешт городые сүлөөлхэдөө, 1944 оной декабриин 31-дэ парламентернууд уулзаха болоод, манай дивизиhээ ахалагша лейтенант Остапенкын шофёртоёо ошоходонь, немецүүд харюугай парламентерые эльгээхын орондо манай хоёрые пушкаар буудажа алаа hэн. Би Остапенкые аргагүй хайрлаа hэм.

Тэрээнтэй Кубаньhаа эхилжэ танил байгаабди. Ехэл hайн hайхан, хүхюун хүн бэлэй. Дайнай урда тээ немец хэлэнэй багша байhан, дайнда сэрэгэй оршуулагша ябаhан юм.

Будапештые хүреэлhэн немецэй 30 мянган сэрэгшэдые бута сохилсоод, Югослави, Австриие сүлөөлэлгэдэ ябалсахадашье амар бэлэн юумэ байгаагүй.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуехэ дайнда үнэн зүрхэнhөө баатарлигаар тэмсэhэнэйнгээ түлөө 10 орден, медаляар шагнагдаа hэм.

Иигэжэ фашис булимтарагшадые үсадхалгада хубитаяа оруулhан хүм.

Б. БАТОЕВ
бэшэжэ абаба.

СТУДЕНТНЭРЭЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА КОНФЕРЕНЦИ

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай студентнэр Ленинскэ комсомолой алдарта 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулжа, элдэб hонирхолтой хэмжээ ябуулгануудые хараалангхай юм.

Жэшээлхэдэ, hаяшаг эндэ студентнэрэй научно-практическа конференци боложо эхилбэ. Тэрэнэй пленарна заседани дээрэ ВЛКСМ-эй горкомой секретарь нүхэр Л. Аминова амаршалгын үгэ хэлээ. Удаань научна секци бүхэн тус тустаа ажалаа эхилhэн байна.

Энэ конференцидэ бүхыдөө 12 научна секци хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэй зүбшэн хэлсэхэ зүйлнүүд хамтадаа 174 болоно. Жэшээлхэдэ, буряад хэлэ, бэшэгэй таhагай 5-дахи курсын студентка Элеонора Цыренова «Буряад хэлэнэй түүхые шэнжэлэн үзэлгэ» гэhэн элидхэл хэжэ, сугларгашадые hонирхуулhан байна. Удаань студентнэр Д. Лыгденова, С. Бабушкин, В. Ринчино болон бусад яhала hонирхолтой мэдээсэлнүүдые хээ hэн.

В. ЧИМИТОВ.

hАРУУЛ ЗАМ ТЭЭШЭ...

...Ленинэй ордента ...комбинадта хэлэ ...мэришэд элдэб олон ...гүүдай дэргэдэ ажал... ...бүри түсэб даабаряа ...ржэ шадахын тула ...баан хургандал адляар ...хэ ёhотой бшуу даа. ...ай hургуулигүй hаа, ...ай орёо хүшэр чер... ...гожо уншаха, ямар ...нь эбдэрхэдэ заhаха ...шэр ааб даа.

...hээ эбдэрhэн ста... ...хон саг соо заhажа ...тусхай механик сле... ...дэржэ ехэ сагаа ба... ...гэтэ бэшэ ушардаг

...тус комбинадай хүдэл... ...н үдэр соо хүдэлөөд, ...гршада амардаг бо... ...хүдэлмэришэ зондо ...саг бии боложо, гэр ...мта зохид hайнаар ..., хүн бүхэн hургуу... ...а, эрдэм болбосоролоо ... оролдон. Үдэшын ...ябана. Нүгөө зари... ...шадалаар тусхай ...болон экономическа ...hэн ном уншажа, ...асуудалнуудта ха... ...Урагшаа эрмэлзэhэн ...ябахада, ажалшье урагшатай байдаг гээшэ.

Шубуу үүсэлдэг цех коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Эндэ ехэнхидээ залуу басагад ажаллана.

Мүнөө сагай хүдэлмэришэ зоной шэнжэ шарайе ганса эрхим hайн ажал шэмэглэдэг бэшэ, зохид hайнаар хүдэлхын хажуугаар нийтынгээ ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсаха хэрэгтэй. Энэ цехэй хүдэлмэришэд ажалай дружинын гэшүүд юм.

Нийтын журам эбдэдэг ябадалтай тэдэнэр шангаар тэмсэнэ. Мүн журамаа муудаhан зарим нэгэ хүниие зүб харгыда оруулхын тула хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулалсана. Дружинын штаб цехэй басагадта харюусалгатай даабари үгэдэг. Галя Жарникова гэжэ наймадахи класста hурадаг басаган hургуулияа хаяад, ямаршье юумэ хэнгүй, миин лэ гудамжаар зайжа ябадаг болоо гэhэн сошордолтой hураг цехэй хүдэлмэришэ басагадта дуулдаба.

— Туhалха, энэ басагые хүл дээрэнь гаргажа табиха гэhэн шиидхэбэри хамгын суглаан дээрэ абтаа hэн. Галя басагые өөрынгөө цехтэ хүдэлмэришэнөөр абаба. Ямаршье ажал хэжэ hураагүй энэ басаган түрүүшээр ядалдадаг hэн. Басагад үнэн зүрхэнhөө оролдон, Галя Жарниковада нүхэр ёhоной туhаламжа үзүүлээ. Тэдэнэй оролдолгын ашаар энэ басаган ажалда дуршэжэ, үдэшын hургуулида ябажа эхилээ.

Тэрэ гэhээр хоёр жэл үнгэрөө, Галя сугтаа хүдэлдэг нүхэд басагадаараа хамтын байрада оронхой, арбадахи класс дүүргэжэ байна. Цехэй түрүү хүдэлмэришэд Надя Чиркова, Лиза Медведева, Мотя Калашникова гэгшэд Улаан-Үдын технологическа институдай үдэшын факультедтэ hурана. Галина Каустова, Лида Золотарёва хүдэлмэришэн-залуушуулай үдэшын hургуулиин 10-дахи классай hурагшад юм.

Үдэшэндөө hураад хүдэлмэри хэхэдээ, эдэнэр нилээдгүй ехэ юумэ ойлгодог, дүй дүршэлтэй болохо, хамаг юумые hайнаар лэ бүтээхээр оролдоно.

Эрхим hайнаар ажаллаха, эрхимээр hураха гэhэн хүсэл бодолтой хүдэлмэришэд ехэ амжалта туйлана. Эбтэй эетэйгээр хүдэлдэг, hурадаг энэ коллектив табан жэлэйнгээ даабариие дүрбэн жэл соо дүүргэхэ социалис уялга абаад, согтой дорюунаар хүдэлжэ байна. Энэ hайхан хүсэл бодолоо бэелүүлжэ шадаха гээд найдахаар!

К. ЖАМЬЯНОВ.

ХҮДӨӨГЭЙ БЭРХЭ ДУУШАД

Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин ехэ зал соо арадай дуушадай харалга-мүрысөөнэй hаяхан боложо дүүрэhые hананабди.

...Шара торгон хүшэгын сэлигдэжэ, хоёр буряад эрэгтэйшүүлэй гаража хангюурдан:

Эдирхэн залуудаа
Эрэлхэг наhандаа
Эжэлхэн шамдаа,
Гансал шамдаа
дурлаалби.

Халуун дураяа
Хуби заяагаа
Бэлэглээш намдаа,
Гансал намдаа
инагин,

—гээд тэдэнэй дуулалдахада, альга ташалган үни удаан замхаагүй hэн. Юундэб гэхэдэ, иргуу аялга, үгэ hайхантайгаар өөрынгөө зохёоhон дууе Хэжэнгын аймагай Чисаана нютагта агрономоор хүдэлдэг Владимир Аюшеев совхозой хүдэлмэришэн Дархан Балдуевтай хамта угаа шадамар бэрхээр уянгатуулан дуулаа hэм шуу. Үгыень эндэ уншаад байхадаа, ямар дуунай зэдэлhые тухайлна ёhотойт.

Тэдэнэр хоюулаа харалгын жюрин үмэнэhөө үндэр сэгнэлтэ абажа, 1-дэхи шатын дипломуудаар шагнагдаад, нютагаа хүхюу баяртайнууд бусаа.

Уран hайханай бүлгэмэй ажал хүдэлмэридэ тэдэнэй саашадаа улам эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, зон нүхэдөө баясуулха байhаниинь лабтай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Аюшеев Д. Балдуев хоёр дуулажа байнад.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ЭДИР ЛЕНИНЕЦҮҮДЭЙ БЭЛЭГҮҮД

П. П. Постышевой нэрэмжэтэ Улаан-Үдэ хотын пионернүүдэй байшанда улаан галстуктай хүбүүд, басагад ходоодоо олон байдаг. Тэдэнэр, хотын һургуулинуудай һурагшад, хараалагдаһан болзортоо ээлжээгээр эндээ суглараад, гушан гара янзын кружогуудта хабаадалсажа, өөр өөрынгөө бэлиг шадабарине хүгжөөдэг байна. Жэшээлхэдэ, баянистнууд болон аккордеонистнуудай, дуушад болон хатаршадай, мүн уран гоёор уншажа һуралгын кружогуудта хабаадалсагшад һаяшаг өөһэд дундаа мүрысэжэ, һонирхолтой концерт-наада табяа һэн. Тэрэшэлэн театральна кружогой эдир бэлигтэн хүтэлбэрилэгшэ Галина Ивановна Старицынагай ударидалга доро «Мүшэтэ хүбүүн» гэжэ зүжэг харуулаа юм. Тэрэнь улад зониие, эхэ эсэгэеэ хүндэлжэ ябаха ёһотой гэһэн гүнзэгы, һайн удхатай. Дурсагдагша зүжэгэй гол ролине 26-дахи һургуулиин 5-дахи классай һурагша Слава Трунов болон бусадшье шадамар бэрхээр гүйсэдхэжэ, үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө һэн. «Жэлэй туршада бидэ ямар юумэндэ һураабибди» гэһэн уряа доро табигдаһан эдиршүүлэй эдэ зүжэг наадые тэдэнэй гэртэхин болон хани нүхэдынь хаража ехэтэ баясаһан байна.

Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 98 жэлэй ойн баярай дурасхаалда зорюулжа Улаан-Үдымнай пионернүүдэй байшан ямар хэмжээ ябуулгануудые хараалбаб гэжэ һонирхоһон байнабди.

— Агууехэ вождиин түрэһэн апрелиин 22-ой үдэрһөө эхилжэ ленинскэ долоон хоног эмхидхэхэ байнабди. Энэ хугасаа соо кружогуудаймнай гэшүүд бэлиг шадабаряа харуулха, мүн бүхы Улаан-Үдын һургуулинуудай эдир ленинецүүдэй бэлэдхэл хаража үзэгдэхэ байна. Эдэ бүгэдэ хэмжээ ябуулганууд ажал, һуралсалдаа эрхимээр хандаха тухай эдир үетэндэ Ильичэй захиһан захяануудай гүйсэд дүүргэлтэ бололго байһан тухай гэршэлжэ үгэхэ ёһотой,—гээд пионернүүдэй байшангай һуралсалай талые даагша Нонна Дмитриевна Шиповских хөөрэнэ.

Үнэхөөрөөшье эдир ленинецүүд һуралсалдаа хангалтатайгаар хангажа, эрдэм ном эрхим һайнаар шудалхаһаа гадна, мүнөө үе сагайнгаа өнһөн техникэ, уран бүтээлнүүдээр һонирхожо, өөһэдынгөө зохёолнуудые, урлалнуудые дүршэлтэй багшанарай харгалзалга доро хэжэ, шадабари, бэлигээ хурсадханад. Энээндэ жэшээ болгон хэлэбэл, һаяхан үнгэргэгдэһэн Улаан-Үдын ухибүүдэй техническэ творчествын выставкэшье һонин баримта болохо байна.

В. И. Ленинэй түрэһэн үдэр Улаан-Үдын пионернүүдэй байшангай дэргэдэхи кружогууд тоосоото выставкэнүүдые тус тустаа эмхидхэһэн байна. Тэрэшэлэн эдир дуушад, хатаршад болон уран гоёор уншагшад хүгжэмэй кружогуудай гэшүүдтэй хамта мүн лэ тоосоото концерт-наадаяа харуулха юм. Тиихэдэ интернациональна хани барисаанай клубайхид дэлхэйн арадуудай дунда хани барисаа байгуулхын түлөө эсэшэ сусашагүй тэмсэлшэд Вильям Дюбуа, Поль Робсон, Мартин Лютер Кинг гэгшэдтэ зорюулһан һонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргэжэ эхилээ. Тиихэдээ тус клубайхид дэлхэйдэ мэдээжэ болоһон эдэ тэмсэлшэдэй ажабайдал, ажал ябуулга тухай мэдээсэлнүүдые хэхэ юм.

Кукольна театрай кружогойхид А. Гайдарай «Мальчиш Кибальчиш» гэжэ зүжэг табиха. Гадна тэдэнэр «Катя ба гайхалта ушар» гэжэ зүжэг бэлэнхэй. Тиихэдэ театральна кружогой комсомол наһанай эдиршүүд гүрэнэй ород драмын театрай артистка Какуринагай хүтэлбэри доро «Саһахан» гэжэ томо зүжэг табиха байна.

Гадна пионернүүдэй байшангай түлөөлэгшэд эдэ үдэрнүүдтэ Улаан-Үдын һургуулинуудай ленинскэ комнатонуудые ябажа шалгаа һэн. Ушарынь хадаа В. И. Ленинэй түрэһэн үдэртэ зорюулжа тэдэнэр тус тустаа һонирхолтой хэрэгүүдые үүсхэһэн, хоорондоо мүрысөө эмхидхэһэн байгаа бшуу. Тэрэнэйнь дүнгөөр Советскэ районой 1-дэхи һургуулиин ленинскэ комнато үндэр сэгнэлтэ абаһан байна. Эндэ багша Надежда Никитична Буланновагай үүсхэлээр хоёр жэлэй саана Ильичэй музей эмхидхэгдэһэн байгаа. Тэндэнь вождиин ажабайдал, ажал ябуулга харуулһан, тааруу зохидоор шэмэглээтэй стендүүдһээ гадна, Ильичэй нэрэмжэтэ, тэрэнэй ордендо хүртэһэн Буряад оронойемхи зургаанууд болон зонууд тухай хөөрэһэн материалнууд олон байна.

В. И. Ленинэй түрэһэн үдэртэ зорюулагдаһан долоон хоногой түгэсхэлдэ пионернүүдэй байшангайхид түгэсхэлэй концерт-наада харуулха байна. Тэрээндэ арадай инструментнүүдэй кружогойхид эгээн түрүүшынхеэ хабаадалсаха юм. Юуб гэхэдэ, үнгэрэгшэ намар Зүүн-Сибириин соёлой институдай студент Леонид Донских пионернүүдэй байшангай дэргэдэ арадай инструментнүүдэй оркестр эмхидхээ бэлэй.

— Мүнөө энэ оркестртэ олон эдиршүүд хабаадалсажа, арадай инструментнүүд дээрэ нилээд мэргэжээ. Энэ хадаа хүтэлбэрилэгшэ Леонид Донских гэгшын ехэ амжалта болоно,— гэжэ нүхэр Шиповских хөөрэнэ.

Дурсагдагша ажал хэрэгүүд агууехэ Ленинэй түрэһэн үдэртэ тэрэнэй аша гушанарай ёһотойл бэлэгүүд болохо байнал.

Б. ЖАНЧИПОВ.

КОЛЛЕКЦИОНЕРНҮҮД

Улаан-Үдэдэ филателистнүүдэй —почтын марка, хуушанай мүнгэ болон медаль (нумизматика) суглуулагшадай бүхэсоюзна бүлгэмэй отделени хүдэлнэ. Тэрэ бүлгэм космонавтын үдэртэ байгуулагдаһан байха юм. Тэрэ гэһээр хоёр жэл үнгэрбэ.

Хизаар ороноо шэнжэлэлгын республиканска музейн дэргэдэ эмхидхэгдэһэн энэ отделени богонихон сагай хугасаада олохон хүниие хабаадуулжа шадаһан байна. Тэндэ хуушаншье коллекционернүүд, шэнэшье хүнүүд олон. Тэдэнэр почтын марка, хуушанай мүнгэ, медаль болон бусадые суглуулна. Тиигэжэ сүлөөтэй сагтаа, ябаһан газартаа энэ ажалаа мартангүй, тэдэнэр хараһан үзэһэнөө, олоһоноо һалан һандангүй суглуулдаг.

Советскэ республикын түрүүшын революционно маркын гаргагдаһанһаа хойшо почтын хэды мянган тиимэ тэмдэг хэблэгдээ гээшэб! Тэдээн дээрэ харуулагдаһан зурагууд Эхэ оронoймнай түүхэ, арадаймнай дайшалхы ба ажалай алдарта баатаршалгануудтай холбоотой. Тиимэһээ почтын марка суглуулжа коллекци хэгшэд хадаа материальна, культурын памятнигуудые, политическэ болон түүхын үйлэ хэрэгүүдые, эрдэм соёл, искусство ба байгаалиие шэнжэлэн шудалха арга олоно. Тиихэдэ тэдэнэр олонитэдэшье туһатай юумэ хэнэ. Гэхэтэй хамта иимэ ажал ябуулхадаа, амаршатайгаар амарна, болбосоролойнгоо болон эрдэм мэдэрэлэйнгээ хэмжээе дээшэлүүлнэ.

Мүнгэн гээшэ ямар нэгэн болзор соо эрьесэдэ ябаад лэ сэнгээ буурашадаг ха юм. Орондонь ондоо мүнгэн гаража, тэрэниие һэлгэдэг. Эртэ урда сагһаа хойшо гаргагдажа байгаа зоод мүнгэн һэлгэгдэ һэлгэгдэһээр мүнөө үе хүрэтэр ерээ. Эртэ сагай монетэ мүнгэн олдохоёо шухаг зүйл болоһон. Эртэ урда сагта музей һайгаагүй, коллекционернүүд тэрэниие суглуулдаггүй байһан дээрэһээ зарим зоод мүнгэн олдохоёо болишонхой гэхэ. Тэрэниие археологууд олодог ааб даа.

Буряадай республикадамнай, тусхайлан хэлэхэдэ, Улаан-Үдэдэ филателистнүүд, нумизматигууд олон. Тэдэнэй суглуулһан коллекци янза бүриин марка, хуушанай мүнгэн болон медальнуудһаа бүридэнэ. Филателистнүүдэй бүхэсоюзна бүлгэмэй гэшүүд долоон хоног бүхэнэй средагай үдээ музейдэ сугларжа, марка, мүнгэнүүдээ андалдана.

Бүлгэмэй гэшүүдэй дунда үбгэншье, залуушье, янза бүриин мэргэжэлтэй хүнүүд бии. Жэшээнь, геолого-минералогиин эрдэмэй кандидат Г. И. Туговик, Улаан-Үдын аймгүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо В. Л. Доржиев, шэлэй заводой керамикын цехэй механик Ю. В. Егоркин, соёл гэгээрэлэй училищиин заочно отделениие даагша И. И. Тяжелов болон бусад бии. Нүхэр Туговик ородой тухэриг ба доллаpой түүхэ тухай асуудалаар һонирхон, хуушанай мүнгэ суглуулна. Нүхэр Доржиев бүхы оронуудай орден, медаль болон зоод мүнгэ суглуулдаг байха юм. Тиихэдэ нүхэр Тяжелов найма наһатайһаа хойшо 50 жэлэй туршада марка суглуулжа байнхай. Советскэ Союзайнгаа болон харин оронуудай марка суглуулан, коллекци хэдэг байна. Тиихэдээ бүхы оронуудай амитадай ба ургамалай аймагай картинануудаар һонирхоно. Суглуулһан маркануудынь хронологическа гуримаар удаа дараалан наагдадаг юм. 57-дохи мехколонныи түсэблэлгын таһагай начальник М. А. Хаймович ород-совет 3000 шахуу марка суглуулан хай.

Коллекци суглуулагшад харин олон гүрэнүүдэй, илангаяа арадай демократиин оронуудай филателистнүүдтэй бэшэг бэшэлсэжэ, тэндэхи маркануудые абадаг, өөһэдынгөө маркануудые эльгээдэг байна. Тиигэжэ харин оронуудай филателистнэрэй эмхитэй хани ёһоной, культу... рилсаа бэхижүүлнэ.

Тус бүлгэм хадаа бү... зональна болон тэрэшэл... нютагуудта филател... выставкэ эмхидхэдэг ба... Улаан-Үдымнайшье фил... нүүд суглуулһан коллек... рээ музейдэ туһалха... мүн тэндэ выставкэ, стен... хэнэ.

Улаан-Үдэ городто фил... нүүдэй магазин нээгдэх... ци суглуулха дуратай... марка болон бусадаар ха...

Һурагшад почтын мар... хуушанай мүнгэ суглуул... далые ехээр һонирходог ба... Тиимэһээ энэ хэрэгтэ н... олоор хабаадуулхын т... гуулинуудта филател... выставкэ эмхидхэдэг, эн... лаар лекци, хөөрэлдөө... болонхой.

Арад зониие бол... ёһоор хүмүүжүүлхэ тал... һонирхолтой, ашагтай... хүдэлмэридэ хүдөө ню... арад зониие олоор хаба... тус бүлгэмэй отделенин... хидхээ һаа зохисотой гэж... дана.

Н. ЦЫБ...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: марк... **дадаг магазин соо.**
Х. БОРОЛДОЕВОЙ...

АНХА ТҮРҮҮШЫНХЕЭ

Аха нютагта шатаршадай мүрысөөн анха түрүүшынхеэ боложо, 13 хүн хабаадаба. Ингэжэ шатаршадай шадабарине үе үе туршабал, тэдэнэртэ туһатай байха һэн. Д. Шарастепанов, Н. Мункoнов, В. Тамполеев, И. Саханов В. Даргунов, А. Матвеев, Ю. Васильев гэгшэд яһала һайнаар наадажа, бэрхэ шатаршад байһанаа харуулаа. Эдэнэр 9—11,5 очконуудые абаба.

Шарастепанов Тамполеев хоёрой наадан харагшадые һонирхуулаа. Тамполеев бэрсэеэ алдаашье һаа тэнсээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ахын шатаршадай тулалдаан.

Д. ДУГАРОВ.
Фотонь авторай.

ЖОЛООШОДОЙ МҮРЫС...

Хориин аймагай совхозууд, леспромхозуудта, мүн бусад олон эмхи зургаануудта алибаа ашаа шэрэлгэ дээрэ 800 гаран шофёрнууд хүдэлдэг юм. Эдэнэрнай арадай ажахын гол үйлэдбэриие хангажа байһан ажалша хүнүүд болоно бшуу.

Эдэнэрэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гээшэ ехэ удхатай хэрэг гэжэ тоолоод, партиин райком өөрынгөө бюро дээрэ жолоошодой мүрысөөнэй шэнэ гурим баталһан шиидхэбэри абаа һэн. Шофернуудай мэргэжэлые, тэдэнэй хэдэг ажалай онсо ушарые хараалда абажа, ... зын гурба—гурбан һуу... нал тогтоогдобо.

Нэгэдэхи һуури эз... нууд ВДНХ-да ошо... шагнагдаха байна. Т... нэрэ, обог болон фо... дэлэлэй самбарта гар... зетэдэ толилогдохо гэ... ральна, материальна... урмашуулагдаха зэрги...

Мүрысөөнэй дүн ... нэгэ дахин согсоло... юм.

Ж. БА...

ҺАЙН ҮҮСХЭЛ

«Союзпечатиин» городской таһагай наймаалагша Лидия Павловна Михайлова киоскдо хүдэлһөөр тиимэ үнинэй бэшэ юм. Гэбэшье богони сагай хугасаада һайнаар хүдэлжэ, коллективэйнгээ дунда магтаалтай болоһон байна. Ажалдаа оролдосотойгоор хандадаг байһан дээрэһээ газетэ, журнал болон бусад хэблэл арад зондо олоор худалдана. Абаһан газетэ, журналнуудые киоскоо нээхынгээ урда тээ ябууд уншажа, тэрэнэй удхые мэдэдэг байһан дээрэһээ уншаг... шадтаа хөөрэжэ үгэж... хые дурадхадаг байн...

Лидия Павловна ... эрилтын ёһоор удаа... абтаха газетэ, журн... хил хэнэ. Тэрэ болоо... хые хүлеэгээд кис... һуудаггүй, үдэр бүх... городской больницад... дэхи хүдэлмэрилэгшэ... шэнтэниие газетэ, жу... гана.

Н. ХА...

УРАН ЗОХЁОЛШОДОЙ УУЛЗА...

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай хэлэ бэшэгэй факультедэй студентнэр республикынгаа уран зохёолшодтой уулзаба. Уулзалгада уран зохёолшод Цыденжап Жимбиев, поэтесса Цырендулма Дондокова болон бусад хабаадалсаа.

Уулзалга дээрэ нүхэр Жимбиев өөрынгөө ажал хэрэг тухай, «Талын харгынууд» гэһэн романайнгаа лажа бэшэгдэһэн ... рагшатта тобшохон... үгөө. Поэтесса Дондо... шэнэ поэмэ тухай... студентнэрые һонирх... зохёолшоднай шүлэг...

Институдай бур... студентнэр иимэ уу... байхыень уран зохё... гаа.

Ч А С

Урдын урда сагта үзэг бэшэг мэдэхэгүй нютагай нэгэ баян хүн һүрэг мал Шэтын наймаанай дэлгүүргэ худалдахаяа туужа абаашаа һэн гэхэ. Абаашаһан малаа бараг һайн сэнтэйгээр худалдажа, мүнгэн болгожо убэртэлөөд, хотын алаабхинуудаар эд бараа худалдан абажа ябахадаа, мүнгэн оһоортой хармаанай час хаража зүгөөргүй һайхашааба. «Зай, энээхэн час абажа зүүгээ һаа, Дандар тайшаа һаа үлүү зэргэтэй болохоб. Намһаа бэшэ мүнгэн оһоортой частай хүн нютагтамни бай... һанаһан үнөөхи бая... худалдажа абаад, ... айлдаа хүрэжэ ерэ...

— Зай, үндэр ту... ды болобо гээшэб?—... эзэнэй асуухадань, ту... затайгаар гэдэргээ ... раад:

— Утань богони ... шаб-шаб гэжэ байн... рэйнь ээн эгшэ... эрьеу тэнэг баянда ... ойлгуулжа үгэһэн ...

ЛЕНИНСКЭ ҮДЭРНҮҮД ХИЛЫН СААНА

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Ленинскэ үдэрнүүд Монгол орондо заншал болоһон ехэ һайндэрэй гуримаар тэмдэглэгдэнэ.

МОНЦАМЭ агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөө жэл урда мэтэшэлэн промышленна олон предприятинуудай коллективүүд ойн баярай үдэрһөө бүри урид «ленинскэ ажалай вахтада» жагсаба. Тэдэнэй ашаар түсэбһөө гадуур олон зуу мянган түхэригэй эд бараан бүтээн гаргагдаба. Бүхы орон дотор революциин ветерануудтай уулзалга болон хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэһэн, В. И. Ленинэй ажаябадалда, ажал ябуулгада зорюулагдаһан фотовыставкэнүүд эмхидхэгдэһэн байна. Бүхы һургуулинуудта, дээдэ һургуулинуудта ленинскэ уншалганууд боложо. Эдэ үдэрнүүдтэ Улаан-Баатарта һая нээгдэһэн Владимир Ильич Ленинэй музейдэ хүн зон тон олоороо ябажа харана.

ТОКИО. (ТАСС). В. И. Ленинэй түрэһөөр 98 жэлэй ойдо зорюулагдаһан ехэ фотовыставкэ Токиодо Гинзе гэжэ түб гудамжада апрелиин 22-то нээгдээ. Һонинной хэблэлэй агентство ба совет посольство тэрэ выставкэ эмхидхэһэн байгаа. Дэлхэйн пролетариадай агууехэ вождиин ажабадал, ажал ябуулга тухай тэрэ фотовыставкэ харуулна. Тэндэнь 200-гаад фотографи табигданхай юм. Тэдэнэй дунда анхандаа харуулагдажа байһан хэдэн фотодокументнүүд бии.

Японодо, япон хэлэн дээрэ хэблэгдэһэн В. И. Ленинэй зохёолнууд фотовыставкэдэ ехэхэн һуури эзэлнэ. В. И. Ленинэй ажаябадал, ажал ябуулга тухай документальна фильмүүд, Советскэ Союз тухай кинолентэнүүд выставкэдэ харуулагдаха.

Япон олонитын түлөөлэгшэд выставкын нээгдэхэдэ байлсаба.

ХАРТУМ. (ТАСС). Суданай ниислэл хотын хэдэн зуун хүн зон апрелиин 22-ой үдэшэ В. И. Ленинэй түрэһөөр 98-дахи ойе тэмдэглэхын тулада совет соёлой центртэ сугларба. В. И. Ленинэй ажаябадал, ажал ябуулга тухай лекци тэндэ сугларагшад ехэ анхаралтайгаар шагнаба. Лекциин һүүлээр Суданай мэдээжэ ажал ябуулагша Абдалла Хамид Али Амин үгэ абажа, колониальна ба өөрын мэдэлгүй оронуудта национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй дэлгэрэлгэдэ ленинизмын ямар үүргэ дүүргэһэн, али зэргэ нүлөө үзүүлһэн тухай хөөрэжэ үгэбэ. Һүүлээрнь «Ленин 1918 ондо» гэһэн фильм харуулагдаһан байгаа.

Президент Ареф гэгшын мэдүүлгэ

КАИР. Израилиин эзэрхэг түримхэй дайнай хойшолонгуудые усадхахын тулада араб оронууд оролдолго хэшээлээ ехээр гаргаха ёһотой гэжэ Ирагай президент Абдель Рахман Ареф гэгшэ мэдүүлээд, араб оронуудай политическэ ба экономическэ хүсэ шадалаа нэгэдүүлхыень уряалба гэжэ Багдадһаа МЕН гэжэ агентствын корреспондент мэдээсэнэ. Энээнэй урда тээ Ирак Республикын президент байһан аад, самолёдһоо унажа наһа бараһан Абдель Салям Ареф гэгшын дурасхаалда зорюулагдаһан ёһололой үедэ үгэ хэлэхэ зуураа президент Ареф тиигэжэ мэдүүлбэ.

Японой эхэнэрнүүдэй конференци

ТОКИО. (ТАСС). Эхэнэрнүүдэй хүдэлөөнэй шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын тулада энэ оронoй эхэнэрнүүдэй демократическа эмхинүүдээр зарлагдаһан центральна конференци апрелиин 22-то Токиодо ажалаа дүүргэбэ.

Нииттын ба политическэ ажабайдалда эхэнэрнүүдэй үүргые дээшэлүүлхэ, эхэнэрнүүдэй ажабайдал һайжаруулха, ажал хэхэ хүсэлтэй бүхы эхэнэрнүүдые ажалаар хангаха гэһэн лозунгтойгоор ажалша эхэнэрнүүдэй центральна конференци болобо.

Эб найрамдалай түлөө, Вьетнамдахи дайнда эсэргүү тэмсэлдэ өөһэдынгөө зэргэнүүдые улам нягтаруулха, эхэнэрнүүдэй адли тэгшэ эрхэбүй байдалые усадхахын түлөө тэмсэлээ шангадхаха гээ.

Аденда хэлсээнүүд болоно

АДЕН. Урда Йеменэй Арадай Республикын делегациин, Англиин делегациин хоорондо хэлсээн хэгдэжэ эхилбэ. Урда Аравиин арадай бэеэ даанги байдалаа түйлаһан саг хүрэтэр эндэхи байгаалиин баялигуудые удаан саг соо ашаглаһанай түлөө Урда Йеменэй Арадай Республикада Англиин түлэхэ мүнгэнэй хэмжээн тухай хэлсээн тэрэ хөөрэлдөөнэй үедэ боложо байна.

Патриодуудай дайшалхы сохисо

ХАНОЙ, апрелиин 23. (ТАСС). Урда Вьетнамые сүлөөрүүлхэ арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй отрядууд Кхесани шадарай 622-дохи үндэрые эзэлхээр һэдэһэн американска сэрэгүүдтэй апрелиин 21—22-ой үдэрнүүдтэ үсэд шанга байлдаа хэбэ. Тэрэ байлдаанай үедэ патриодууд дайсанай 300-гаад солдадуудые алаһан, шархатуулһан байна. Такон гэжэ газартахи американска сэрэгэй аэродромые шангаар буудаба. Самолёдой ниидэдэг, буудаг газарынь гэмтээгдэнхэй. Тхуаумот гэжэ провинцида марида ябаһан американска батальондо партиодууд добтолбо.

Урда Вьетнамай Тхыатхиен гэжэ провинцида сүлөөрэлгын армиин отрядууд апрелиин 19—21-нэй үдэрнүүдтэ дайсанай 41 вертолёт буудажа унагааһан гү, али гэмтээһэн, 500 гаран солдадуудые алаһан, шархатуулһан байна.

Кипрэй Республикын правительствын гаргаһан шэнэ тогтоолой ёһоор, турецкэ общинын хүн зон оронoй ямаршье районд орохо, ябаха эрхэтэй болобо. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Никозидохи хилын хажуугаар табигдаһан элһэтэй боошхонуудые полицинхид суглуулан абажа байна.

ТАСС-ай фото.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО
ХИЛЫН СААНАҺАА

Цейлоной Компартиин ЦК-гай пленум

КОЛОМБО. (ТАСС). Будапештдэ болоһон коммунис ба хүдэлмэришэдэй партинуудай түлөөлэгшэдэй консультативна уулзалгын шиидхэбэриие Цейлоной Коммунис парти һайшаагаа.

«Уласхоорондын зүблөөндэ бэлэдхэл хэхэ хүдэлмэридэ, мүн зүблөөн болоходошье Цейлоной Коммунис партиин хабаадалсахын тулада хэмжээ абахыень» Цейлоной Коммунис партиин ЦК-гай политбюродо пленум даалгаһан байна.

Уласхоорондын олимпийскэ комитедэй шиидхэбэри

ЛОЗАННА. (ТАСС). Мехикэдэ болохо ёһотой олимпийскэ мүрысөө наадanда Урда-Африканска Республикын командые урихаяа болиһон ушарые һайшааха гэһэн дурадхалтайгаар уласхоорондын олимпийскэ комитедэй бүхы гэшүүдтэ тэрэ комитедэй гүйсэдком яаралтай телеграмма ябуулба.

Хэлсээндэ гар табигдаба

ВАШИНГТОН, апрелиин 23. (ТАСС). Космонавтнуудые абарха тухай, замбуулин дайда руу ошоһон космонавтнуудые, объектнүүдые бусааха тухай хэлсээндэ СССР-эй, США ба Англиин түлөөлэгшэд үсэгэлдэр гарнуудаа табиба.

США-гай правительствын нэрэһээ —гүрэнэй секретарь Д. Раск, Советскэ правительствын нэрэһээ—США-дахи СССР-эй элшэн сайд А. Ф. Добрынин, Англиин правительствын нэрэһээ — США-дахи Великобританиин элшэн сайд П. Дин хэлсээндэ гарнуудаа табиһан байнад.

Тэрэнэй һүүлээр Вашингтондо түлөөлэгдэһэн 40 оронoй, тэрэ тоодо Чили, Австрали, Лаос, Уругвай, Руанда, Иран, Венгри, Швейцари, Финлянди, Румыни, Норвеги, Сомали, Дани, Чехословаки, Итали, Болгари, Югослави, Польшо, Аргентинэ ба Боливиин дипломатическа түлөөлэгшэд тэрэ хэлсээндэ гарнуудаа табиһан байгаа.

Америкын арад зондо хандалга

ХАНОЙ. (ТАСС). Апрелиин 21-һээ 30 болотор США-да ябажа байгаа, Вьетнамдахи дайе болюулхын түлөө ниитэ национальна компанитай дашарамдуулан, американ арадта эб найрамдал хамгаалгын Урда Вьетнамай комитет хандаһан байна.

Вьетнамай Демократическа Республикада эсэргүү бомбодолго, сэрэгэй бусадшье ябуулгануудые шүүд болюулха, Америкын сэрэгүүдые Урда Вьетнамһаа гаргаха, Урда Вьетнамдахи американска эзэрхэг түримхэй дайе дары болюулха гэжэ США-гай правительствоһаа эригты гэһэн уряатайгаар американ арадта эб найрамдал хамгаалгын Урда Вьетнамай комитет хандаһан байна.

Сьеррэ-Леонедэхи байдал

КОНАКРИ. (ТАСС). Сьеррэ-Леонедэхи саг зуурын национальна совет (НВС) урдань абтаһан уласхоорондын бүхы уялгануудые дүүргэхээр бэлэн байна, Сьеррэ-Леоне хадаа нацинуудай нэгэдэлэй ба ООН-ой гэшүүн зандаа үлэхэ гэжэ Фритаунай радиогоор үгэ хэлэхэ зуураа, НВС-гэй түрүүлэгшэ полковник Джон Бангура гэгшэ мэдүүлбэ.

Граждан хуули захиргаа орон соо шадал һаа түргэнөөр тогтоохо ябадал НВС-гэй зорилго болоно гэжэ полковник Бангура хэлэбэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Спортивна зун дүтэлбэ» гэһэн түрүү бэшэг. «Республикын ажалай алхам» гэһэн гаршаг доро информацинууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: продукциин шанар һайжаруулха асуудалаар статья.

Гурбадахи хуудаһанда: Карл Марксын түрэһөөр 150 жэлэй ойдо зорюулагдаһан И. Аграновскиин статья. 4-дэхи партизанска полкын дайшалхы зам тухай.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: дээдэ һургуулинуудта орохо асуудалнуудаар интервью. «Флодой офицер — һонин мэргэжэл» гэһэн статья. Спортын һонин.

ЗАҺАБАР...

Манай газетын адре... номерой нэгэдэхи ху... лилогдоһон элидхэл... колонкын дээрэһээ ту... зацые иимэээр заһан у... дана: «Ленинизм-марк... лашагүй үргэлжэла... дээдэ шата мүн. В. ... асари ехэ аша габь... дэ, марксизмые элд... тунистнуудһаа, ре... һаа хамгаалхаһаа га... ниие түүхын шэнэ ... тализмһаа социали... сагта тааруулан бү... хүгжөөһэн байна».

Редактор
Ц. Ц. ЦЫ...

Манай адрес, телефо...

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редакто... приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. ре... 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секрет... отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйс... 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышл... строительства — 61-35, советского строительства и ... культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — ... формации — 34-05, общественная приёмная — 56-02, ... бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография Управления по печати ... вете Министров БурАССР

Н-01509. Зак. № ...